

DRUŽBA NAJ PRISPEVA POLOVICO

okrog 250 kmetov sodelovalo v zpravah — Občinska skupščina bi prispevala celoten dohodek od kmetijstva za starostno zavarovanje — Prispevek neta največ eno tretjino prihodkov pokojnine.

Kmečka sekcija pri občinski konferenci SZDL je v času od 1. do 26. septembra 1971 organizirala na področju občine Kamnik več posvetovanj s kmeti. Sekcija je s pismeni vabilom ter objavami v Kamniškem občanu in radiu povabila vse kmečke zavarovance, ki sodelujejo v teh razpravah. Razdeljenih je bilo 300 izvodov programa in objavljen povzetek v Kamniškem občanu.

Razprave so bile v Lazah v Tuhinju za področje Tuhinjske doline, v Komendi za področje Komenske, Most in Križa in v Kamniku za Kamnik in okolice. Razprave so se odvijale v prostorih krajevne skupnosti. Poleg tega so razpravljali o tem vprašanju na sestankih občanov, ko so govorili o ustavnih spremembah (Motnik, Srednja vas, Stranje).

Skupno je na posvetovanjih o starostnem zavarovanju kmetov

ko sekcijo na seji 4. oktobra 1971. Slednja sta utemeljila tudi stališča, izražena v javni razpravi. Le-ta so naslednja:

1. Velika večina kmetov se je v javni razpravi izjavila za čimprejšnjo uvedbo starostnega zavarovanja kmetov. Vendar se zavzemajo za dolgoročneje načrtovanje tega zavarovanja, ne pa samo do leta 1976, kot to predvidevajo teze. Menijo, da se ekonomski položaj zasebnega kmetijstva v teh štirih letih ne bo mogel bistveno izboljšati, saj ne moremo v tako kratkem obdobju nadoknaditi tega, kar smo zamudili v petindvajsetih letih.

2. Večina kmetov, zlasti mlajših, meni, da je predvidena višina pokojnine 250 dinarjev prenizka, poleg tega pa bo njena realna vrednost do leta 1973 ob sedanjih inflacijskih gibanjih še padla. Zato menijo, da bi bilo treba startno osnovo za izplačilo pokojnine postaviti nekoliko višje. Ponekod so tudi predlagali, naj bi se znesek pokojnine v primeru, če oboja lastnika hkrati izpolnjujeta pogoje, ki jih bo predpisal zakon, povečal za 50 odstotkov.

zdravstvenega zavarovanja kar 727 kmečkih gospodarstev, ki imajo letni katastrski dohodek pod 5 tisoč novih dinarjev, od teh pa skoraj polovica s katastrskim dohodkom pod 2 tisoč novih dinarjev. Zato predlagajo, naj bi vsaj v prehodnem obdobju družba prispevala polovico potrebnih sredstev za starostno zavarovanje kmetov.

Družba naj bi za svojo soudeležbo ne iskala sredstev samo v kmetijstvu (6 % od KD + 12 % od KD za kmete, zaposlene v rednem delovnem razmerju), čeprav so močno poudarjali, da je treba izenačiti obremenitev dohodka od kmetijstva med čistimi kmeti in kmeti-delavci, pač pa naj bi poiskali dodatne vire sredstev v predelovalni industriji, trgovini in drugih dejavnostih, kamor so se v preteklosti, in se še, odlivajo sredstva zasebnih kmetov. S tem v zvezi so dali najrazličnejše predloge, kot npr., naj gozdna gospodarstva prispevajo določen delež od prodaje lesa, naj se uvede dodatni prometni davek na kmetijske proizvode itd. Kmetje menijo, da je treba tudi na področju zasebnega kmetij-

likor pa tak način sofinanciranja ne bi bil izvedljiv v vseh občinah, naj bi se stroški kmetov za plačilo prispevka za starostno zavarovanje odšteli od osnove za odmero dohodnine.

Pri odločanju o višini prispevka družbe k starostnemu zavarovanju kmetov je treba izhajati ne samo iz dejstva, da s tem rešujemo nekaj tisoč ostarelih kmetov in njihov socialni položaj, pač pa predvsem s stališča, kakšno bodočnost naj pri-

nem sodelovanju, da bi se lahko vključil v pokojninsko delavsko zavarovanje. Vsekakor pa je treba določilo o kooperantih obravnavati v tem zakonu in s tem mladim kmetom dati določeno perspektivo v njihovem položaju.

Kmetom, ki bodo zavarovani kot kooperanti, naj bi omogočili odkup pokojninske dobe, tako kot je v letošnjem letu to mogoče obrtnikom zavarovancem.

čakuje mladina, ki bo ostala v kmetijstvu. To vprašanje je treba gledati tudi s stališča splošnega ljudskega odpora in z njim v usodni zvezi obstanka kmeta v naših hribovitih, še posebej pa v obmejnih naseljih.

4. Precej je bilo razprav in različnih pogledov na obliko prispevka kmetov za financiranje starostnega zavarovanja.

6. Glede kmetov borcev je občinski odbor Zveze združenih borcev predlagal, naj bi bili le-ti upravičeni do pokojnine 5 let prej kot drugi kmetje. Predlagajo tudi, naj bi udeleženci NOB pred 9. 9. 1943 prejeli minimalno pokojnino 500 dinarjev, po 9. 9. 1943 pa 350 dinarjev, udeleženci NOB po 1. 1. 1945 pa naj bi bili izenačeni z drugimi kmeti zavarovanci.

Sredstva za kritje razlike med zneskom za starostno pokojnino kmetom in predlaganim zneskom za starostno pokojnino kmetom-borcem, naj bi zagotovili v republiškem proračunu.

V zakon bi morali vnesti določilo, ki naj bi zagotovilo jamstvo republike za trajno izplačevanje pokojnin.

7. V razpravah o pogojih za pridobitev pokojnine je bilo največ govora o vstopni starosti, ki naj bi bila po predlogih kmetov 60 let za ženske in 65

let za moške, čeprav je treba stremeti za tem, da bi čimprej vstopno starost izenačili s pogoji v delavskem zavarovanju. Veliko besed je vzbudil tudi predlog, naj bi bila izročitev posestva pogoj za pridobitev pokojnine.

Na večini sestankov so bili kmetje proti takemu predlogu, to stališče je sprejela tudi skupščina, ker menijo, da bo posestvo še naprej plačevalo prispevek, čeprav bo upravičenec že prejemal pokojnino in zato sklad starostnega zavarovanja ne bo prizadet. Z izročitvijo posestva pa bi bil marsikateremu ostarelemu kmetu ogrožen njegov socialni položaj, saj bi bil odvisen le od minimalnega zneska 250 dinarjev mesečno. Menijo namreč, da je treba pri tem upoštevati odnose v kmečkih gospodinjstvih, ki so še sedaj marsikdaj zelo zaostreni. Mnogi menijo, da bo treba čimprej to področje urediti z zakonom o dedovanju.

V razpravah so se zavzeli tudi za to, da bi se staž kmeta zavarovanca v primeru, če se kmet kasneje preusmeri v obrt ali gostinstvo ali redno zaposli, v novem zavarovanju vsekakor upošteval. V zvezi s tem pa je bilo postavljeno vprašanje, kako pa bi bilo v primeru, če bi na kmetiji ostalo dva ali več sinov, ki bi se kasneje odločili za drug poklic, komu se bodo štela leta ipd.

8. Na vseh razpravah so zahtevali, naj se z izplačevanjem pokojnin začne postopno že leta 1973, s tem, da se upošteva najprej najstarejše kmete in da bi leta 1975 prejeli pokojnino vsi zavarovanci, stari nad 65 let oziroma ženske nad 60 let.

F. S.

KAMNIŠKI OBČAN

GLASILO SZDL OBČINE KAMNIK

LETO X., ŠT. 10

OKTOBER 1971

50. PAR

sodelovalo 248 kmetijskih zavarovancev ali 28 odstotkov vseh prisilcev zdravstvenega zavarovanja kmetov. Vse razprave so bile izredno živahne in razgibane in so hkrati opozarjale na vrsto še nerešenih vprašanj v kmetijstvu (trg s kmetijskimi pridelki, odkupne cene, zemljiški maksimum in podobno).

O tezah so razpravljali tudi občinski odbor Zveze združenih borcev NOV, svet za zdravstvo in socialno varstvo pri občinski skupščini, skupščina občine Kamnik na seji 23. septembra in izvršni odbor občinske konference SZDL skupno s kmeč-

Krog upravičencev do starostne pokojnine naj bi se po nekaterih mnenjih razširil še na družinske člane kmetijskega gospodinjstva, ki jih je invalidska komisija ocenila kot invalide I. kategorije.

3. Na vseh posvetovanjih so bili kmetje mnenja, da predlagani način financiranja starostnega zavarovanja glede na sedanjo ekonomsko moč zasebnega kmetijstva ne ustreza. Zasebni kmet ne bo sposoben nositi dveh tretjin stroškov za starostno zavarovanje. To kaže tudi podatek, da je v kamniški občini od 903 nosilcev kmetijskega

stva začeti uresničevati ustavno načelo o minulem delu.

Za izboljšanje materialnega položaja zasebnega kmeta je treba čimprej napraviti red na trgu s kmetijskimi pridelki in zagotoviti vsaj kolikor toliko stalne in ustrezne cene kmetijskim pridelkom.

Občinska skupščina je predlagala, naj bi vse občine v Sloveniji odstopile del prispevka od dohodka od kmetijstva skladu za starostno zavarovanje kmetov. Kamniška občina se je pripravljena v ta namen odrediti celotnemu prispevku, ki zneske okoli 60 milijonov letno. V ko-

Največ razpravljavcev se je zavzelo za predlog, naj bi za enako pokojnino vsi zavarovanci prispevali tudi enak prispevek na kmetijsko gospodarstvo. Tak predlog so podprli zlasti kmetje v nižinskih predelih (Kamnik, Komenda), medtem ko so bili kmetje s področja Tuhinjske doline za rešitev, ki jo predlagajo teze (po 750 dinarjev v pavšalu +5 % od KD).

Občinska skupščina, občinski odbor Zveze združenih borcev in kmečka sekcija pri občinski konferenci SZDL pa so se ogreli za predlog, naj bi kmetje zavarovanci prispevali 50 odstotkov v obliki pavšalnega zneska in 50 % v obliki katastrskega dohodka. Menijo, da bi na ta način olajšali plačevanje prispevka kmetijskim gospodarstvom z nižjim katastrskim dohodkom in s tem dosegli večjo solidarnost zavarovancev.

Gornja meja obremenitev kmeta za starostno zavarovanje naj bi ne presegala tretjine pričakovane pravice, to so poudarili na vseh posvetovanjih.

5. Glede vprašanja, ali naj bo osnova za porazdelitev bremen katastrski dohodek ali tudi drugi dohodki kmetov, je bilo izraženo mnenje, da bo v začetku verjetno še treba uporabiti katastrski dohodek kot izhodišče, vendar se bo treba čimprej usmeriti k oblikovanju prispevka od celotnega dohodka kmeta.

V tej zvezi je bilo precej razprav tudi o možnosti, da se kmetje kooperanti vključijo v pokojninsko delavsko zavarovanje. V to zavarovanje naj bi se vključevali na prostovoljni osnovi tisti, ki izpolnjujejo status kooperanta. Bili so tudi predlogi, naj bi se določil cenzus glede dohodka, ki ga mora kooperant ustvariti v proizvod-

RAZPRAVA O SPREMEMBAH REPUBLIŠKE USTAVE

OMEJITEV VELIKOSTI KMETIJSKEGA ZEMLJIŠČA NE SPADA V USTAVO

Enakopravno obravnavati kmeta in obrtnika — Krajevnim skupnostim stalna sredstva — Ustavo prevečkrat spreminjamo

V času od 19. septembra do 10. oktobra 1971 je Socialistična zveza v občini Kamnik organizirala 12 razgovorov v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah ter občinskih vodstvih družbenopolitičnih organizacij, ki se jih je udeležilo okrog 400 občanov. Razprave o spremembah republiške ustave so bile organizirane v Tuhinju, Motniku, Stranjah, v Kamniku, Komendi, v Srednji vasi in na Duplici; v delovnih organizacijah pa v podjetju Kamnik, v Sivilnitu, Živilski industriji, v Titanu itd. Posebno razpravo je organizirala tudi občinska konferenca Zveze mladine Slovenije. Na skupni seji izvršnega odbora občinske konference SZDL, predsedstva občinske skupščine, komiteja občinske konference ZKS, predsedstva občinskega sindikalnega sveta, predsedstva občinskega odbora Zveze združenih borcev in predsedstva občinske konference ZMS, ki so se ga udeležili tudi republiški poslanci, so se v javni razpravi izoblikovali predlogi stališča in pripombe k predloženim ustavnim amandmajem.

Občani so v razpravah podprli vsebinsko ustavnih sprememb in poudarili, da je treba ta določila v praksi čimprej uresničiti, ker bo od njih odvisen naš bodoči družbeni razvoj. Pripominjali so tudi, da našo ustavo, tako zvezno kot republiško, pre pogosto spreminjamo, še preden smo uresničili vsa zapisana določila. Pri oblikovanju ustave gremo v prevelike podrobnosti in hočemo vanjo vse zapisati. Zakaj ne bi nekaterih vprašanj kompleksneje urejali tudi z zakoni. Ustavo je treba uresničevati, ne je pa stalno spreminjati.

Na splošno so o spremembah republiške ustave občani izrazili manj pripomb kot spomladi, ko smo razpravljali o spremembah zvezne ustave. Kljub temu pa so občani nekatere svoje predloge tokrat ponovili, kot npr.: o urejanju osebnega dela z zasebnimi delovnimi sredstvi, o zemljiškem maksimumu, minulem delu in podobnem.

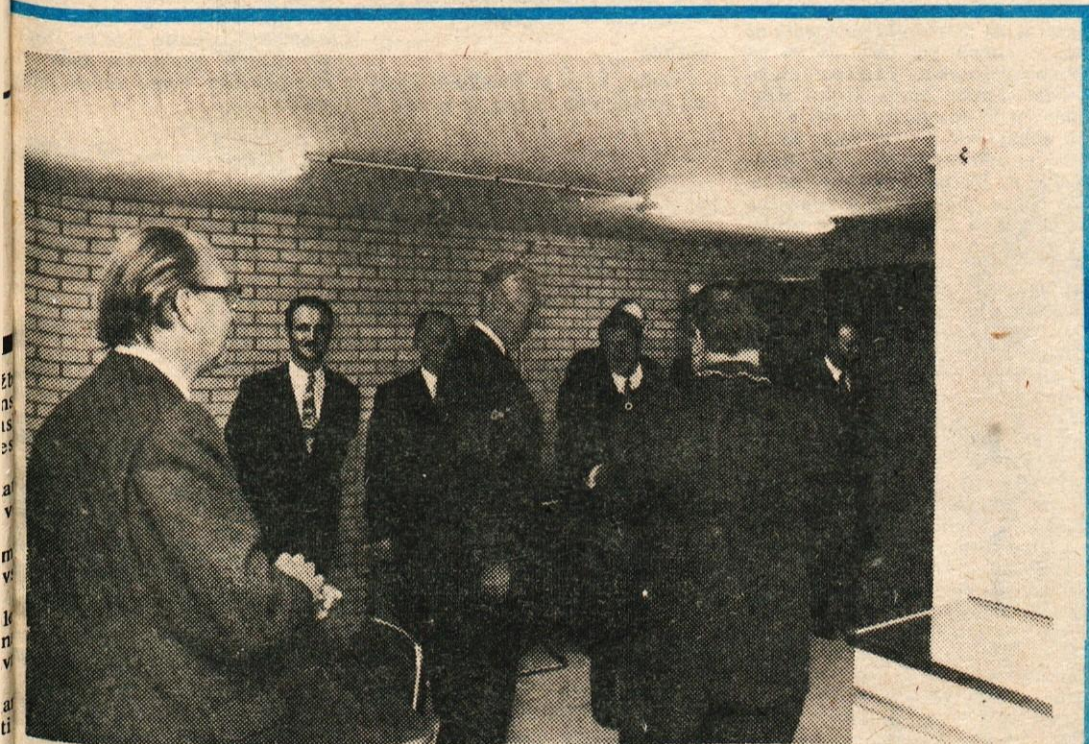
V krajevnih skupnostih so bili občani mnenja, da bi morali krajevno skupnost kot samoupravno skupnost — organizacijo občanov v republiški ustavi celovito opredeliti. Zlasti pa so podprli predlog, da se krajevnim skupnostim zagotove določena stalna sredstva za sofinanciranje njihovih programov in za kritje stroškov delovanja krajevne samouprave.

Precej je bilo govora tudi o 30. amandmaju (osebno delo). Menijo, da sta kmet in obrtnik v tem določilu neenakopravno obravnavana. Medtem ko obrtniku z ustavo ne omejujemo obsega delovnih sredstev (strojev, naprav itd.) in števila zaposlenih, pa kmetu predpisujemo, da ima lahko največ 10 ha obdelovalne zemlje. Obenem pa se zavzemamo za racionalnejše obdelovanje zemljišč z uporabo mehanizacije, agrotehničnih ukrepov itd. Občani menijo, naj bi določilo o zemljiškem maksimumu izpustili, in to področje uredili s posebnim zakonom.

Ko so obravnavali 30. amandma in položaj zasebnega kmeta v odnosu do delovnega človeka v združenem delu, ki naj bi po tem določilu v osnovi imela enake pravice in obveznosti, so poudarjali, da je treba tudi kmetom priznati pravice iz minulega dela. V tej zvezi so opozorili tudi na odtujena sredstva nekdanjih kmetijskih združenj, ki so bila last kmetov, vendar so jih kasneje prevzeli družbeni kmetijski obrati. Menijo, da bi marsikaj ta sredstva lahko bila osnova za združenja kmetov v zadrugah in drugih oblikah združevanja, kot jih predvideva osnutek ustreznega republiškega zakona. Na mnogih sestankih so kmetje izrazili zahtevo, da bi kot kooperanti gozdnega gospodarstva in Agrokombinata imeli več pravic pri gospodarjenju z dohodkom, ki ga ustvarjajo.

Glede vloge in pristojnosti posameznih najvišjih organov v republiki so bili mnenja, da ni potrebe po kakšnih večjih spremembah na tem področju, zlasti pa bi večje pristojnosti predsedstva republiške skupščine v odnosu do izvršnega sveta lahko vplivale na zmanjšane odgovornosti posameznih organov.

S.

Med ogledom nove mestne hiše v Gendringenu — Od leve proti desni: sekretar mesta Gendringena, Vinko Gobec, podpredsednik občine Gendringena, sekretar kraljice, Kernski župan, župan Gendringena (s hrbtom). Podrobnosti o obisku naše delegacije na Nizozemskem berite na 3. strani.

RUDNIK KAOLINA JE NA TRDNEJŠIH NOGAH

Odborniki skupščine so na zadnji seji govorili tudi o informaciji službe družbenega knjigovodstva o poslovanju Rudnika kaolina v letih 1968-1971 in jo sprejeli. Podprli so prizadevanja odbora prisilne uprave v rudniku za povečanje osebnih dohodkov na osnovi doseženih rezultatov dela. Predlagali so tudi, naj prisilna uprava razmišlja o sodelovanju pri predelavi kaolina s Svitom ali pa s kako drugo tovarno zunaj Kamnika, npr. z JUBOM iz Ljubljane.

O položaju v Motniku je odbornik informiral ing. Ciril Prohinar, prisilni upravitelj. Med drugim je dejal: "Iz informacije ni razvidno, da zaloge niso bile pravilno planirane. V Rudniku manjka pribl. 1000 ton kaolina. To so milijoni. Inšpekcija bo ugotovila točno stanje. V letošnjem letu bo verjetno težko pokriti celotno izgubo, ker imamo pred seboj samo še nekaj mesecev. Zamujeni so bili spomladanski meseci in poletje, ko je sezona za našo rudo. V tem času pa je bila proizvodnja zaradi notranjih prepirov in nerazumevanja slaba. Vsak oddelek je delal zase, vse to pa ni moglo ustvariti uspehov. Rudnik kaolina je premalo močno podjetje, da bi z nespremenjeno proizvodnjo, istimi cenami, prenesel vse podražitve. Material se je v 4 letih podražil za 80%."

Menim, da bo rudnik moč usmeriti na dobro pot, in bo spet močno podjetje. Pri prevzemu je morala prisilna uprava najprej izdelati proizvodni načrt. Vsak obrat je delal po svoje. Postavili smo konkretne naloge. Zadolžili smo vse vodilne za posamične probleme. Naloga komercialne službe je izdelati točne analize. Zalostno je, da nihče ni vedel, kaj se v podjetju dogaja. Položaj je že mnogo boljši. Povedal bom, kaj smo najprej opravili. Personalne spremembe. Tisti, ki so delali spore v podjetju, so sami odpovedali, in tod ni bilo težav. Nekatere člane uprave smo premostili; odbor prisilne uprave je menil, da mora biti tehnični direktor tam, kjer se ustvarja proizvodnja, ne pa v upravi. To bi morali ugotoviti že prej. Uredili bomo tudi druge nepravilnosti. Zanimivo je, da za nobeno stvar ni nobenega načrta. Vse moramo ponovno zrisati. Za separacijo je bilo toliko govora o zelo strogo zaupni tehnologiji. Ni izdelane sheme plavanja. To so pravzaprav prvi načrti, da bomo zadovoljili zahtevam inšpekcije. Težave imamo s kalcitom. Mislim, da je skupščina že nekajkrat obravnavala problem prahu v okolju. Zatrđno in čimprej moramo najti kar najboljšo rešitev.

Jama je v rudarskem pogledu v redu. Uvedena je osnovna mehanizacija in tudi zaradi zalog ni težave, ker je glavno obzorje zelo razvito. Pripravljam odstop na drugem obzorju, čeprav je rezerva v prvem še za leto 1972. Rezerva je tudi na Selih. Tam je bilo vloženih precej sredstev, samo plan ni bil dosežen. Raziskovati smo pričeli že leta 1955 in Sela pripravili kot rezervo, da se ne bi znašli v položaju, da bi rude zmanjkalo. V separaciji je uvedena mehanizacija za avtomatsko podajanje rude v mešale. Povečali smo stiskalnice, ker je bilo tu ozko grlo in zaradi njih nismo mogli povečati proizvodnje. Trudimo se, da bi odpravili nedeljsko delo, razen tam, kjer je še nujno. To delo ni učinkovito, in ga moramo odpraviti. Uvedli bi ga le, če bi se po rudi povečalo povpraševanje. Nikjer več ne delajo ob nedeljah, zato več delavcev pri nas naredi "plave". Vsak, ki dela na izredno težkih delih, si želi biti prost vsaj en dan v tednu. Povečali bomo proizvodnjo v obratu kalcita. Dogovorili smo se, da bomo izdelali načrt za leto 1972, in od sedanjih 26,5 tisoč ton proizvedli 30.000 ton kalcita. Najti moramo kupce in se pripraviti, da bomo z vsemi tehničnimi možnostmi lahko obdržali to proizvodnjo. Če bomo načrt izpolnili, bo finančni položaj popolnoma drugačen. V separaciji ne bo težav, če bomo namestili nove stiskalnice. Povprečje osebnih dohodkov v Rudniku kaolina ni veliko za povprečje v rudarstvu. Potrebno bo urediti razmerje med skladi in drugimi izdatki. Osebnih dohodkov bi se morali približati osebnim dohodkom v drugih rudnikih. Rudnik v Kočevju ima povprečje osebnih dohodkov 194.000 starih din. V tem premogovniku ni delo nič težje kot v našem. Lahko primerjamo delo v jamah z drugimi jamami, eventualno tudi s separacijo, ne moremo pa primerjati zunanega dela. Veliko imamo boleznin. Dogovorili smo se z Zdravstvenim domom Domžale in sklenili pogodbo, da bi ponovno dvakrat na teden prišel v ambulantno v Črni zdravnik, da bi bolezniti tudi preprečevali, ne pa jih samo zdravili. Če bo tako delo uspešno, bomo z njim nadaljevali. Trenutno ambulanta še ni odprta, ker smo jo morali delno preurediti. O "plavih" dnevih rudarjev je preveč besed. V rudarstvu je pač tako. Od prvega julija dalje imamo od 315 "plavih" le 194. Tisti, ki so izostali z dela neprekinjeno več kot 3 dni, so prejeli odpoved po pravilniku.

Vsak mesec imamo skupno sejo odbora z delavskim svetom, tedensko pa proizvodne konference po obratih. Prosim za vašo pomoč, ker čisto brez težav ne bo šlo.

Upam, da bomo uspešno zaključili poslovno leto, če ne bodo preveč neugodne vremenske razmere. V prihodnjem letu se bomo morali potruditi za večjo proizvodnjo in popraviti napake v letošnjem letu.

Nameravamo sprejeti novega tehničnega direktorja, ker je prejšnji bolan in je postavljen za svetnika, ker bo verjetno težko opravljal službo tehničnega direktorja. Imeli bomo tehničnega vodjo podjetja, na druga delovna mesta pa bomo razporedili že zaposlene delavce. Imamo 12 tehnikov in 2 inženirja. Za tako majhno podjetje je to dovolj, če bo obstoječi tehnični kader pravilno razporejen. Sprejeli bomo potrebni tehnični kader, večja dela pa bomo, tako kot doslej, dajali drugim delovnim organizacijam. Rudnik je pri rudarskem inštitutu naročil študijo za 250 milijonov starih din. Ne vem, če lahko takšno podjetje naroči tako visoko investicijo. To si lahko privoščita Železarna Jesenice ali rudnik Trbovlje. Za tako delo moramo imeti sposobnega rudarskega inženirja, vendar to ni tako zelo zapleteno.

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE

OBČUTEK ZAPOSTAVLJENOSTI V SVITU?

Na zadnji seji občinske skupščine, 23. septembra, ko so odborniki obravnavali gospodarjenje v naši občini v prvem polletju, je v razpravi stopilo v ospredje vprašanje odnosa občinske skupščine do problemov v Svitu. O tem sta razpravljala Maks Lavrinc, direktor Svita in odbornik občinske skupščine, ter Vinko Gobec, predsednik skupščine. Odborniki so nato med drugim sprejeli tudi sklep, da je treba v Ljubljanski banki ugotoviti, zakaj industrijski kombinat Svit ni dobil odgovora na prošnjo za odobritev kredita za obratna sredstva za obrat impregnacije. O tem je treba poročati na prihodnji seji skupščine.

Maks Lavrinc in Vinko Gobec sta v razpravi takole osvetlila vprašanje kreditov za Svit. Objavljamo izvlečke iz te razprave.

Lavrinc:

Oglasil se bom samo v zvezi s podatki o našem podjetju. Ne mislim dosti govoriti o številkah, navedenih v poročilih. Realizacija prvega polletja kaže pozitivne rezultate tudi v našem podjetju. Celotni dohodek in ostanek tistega dohodka je večji, kot smo dejansko predvidevali, kljub težavam, ki jih imamo danes vsi v gospodarstvu zaradi zamejanja obratnih sredstev in zaradi nelikvidnosti našega gospodarstva. Najboljše gospodarske organizacije se morajo iz meseca v mesec boriti, da lahko izplačajo osebne dohodke za pretekli mesec. Rezultati bodo verjetno v drugi polovici leta slabši, predvsem zato, ker je nelikvidnost še vedno takšna, kot je bila, in položaj enak. Po ostanke čistega dohodka smo v letošnjem prvem polletju dosegli skoraj za 700 milijonov starih dinarjev skladov. Tega nismo pričakovali niti mi niti drugi. Gospodarska organizacija ima zaradi pomanjkanja obratnih sredstev in nelikvidnosti neverjetne težave. Ne moremo pravočasno nakupiti reprodukcijskega materiala, ki ga je potrebno uvoziti, kar na domačem trgu ni teh surovin. Plačati ga moramo vnaprej. V zaostanku smo za dva meseca, stroji ne tečejo, proizvodnja popolnoma stoji zaradi tega, ker moramo reprodukcijski material plačati takoj, vplačati pa ni. Če hočemo izplačati osebne dohodke, moramo lastne fakture prodajati tistim trgovskim podjetjem, ki so sposobni, da nam jih plačajo. To pa vse za razliko dobička, provizije drugim trgovskim ali industrijskim podjetjem v višini 5 do 10 odstotkov, pa tudi za 15 odstotkov. Vse to gre na račun dejanskega dohodka delovne organizacije. V drugi polovici leta naše podjetje prav gotovo ne bo ustvarilo takega dohodka, kljub družbeni zaostitvi in izterjavi SDK. Tudi nekatera druga podjetja so v podobnem položaju.

žaju. Če vzamem za primerjavo bruto realizacijo, lahko ugotovim, da so nekatera podjetja že imela možnost dobiti določene kredite, Svit pa je dobil le kredit od zavarovalnice Sava preko domžalske banke, ki ga je moral drago plačati. Skupščina je seznanjena s tem, da rezultati gospodarstva v drugem polletju ne bodo taki, kot so bili in mogoče tudi ni prav, če bi šel razvoj tako hitro naprej. Domžalske organizacije hitreje napredujejo. Mislim, da bomo delali tako, da ne bomo zašli v še večje težave. Ker kreditov in sredstev ne moremo pričakovati. Zato smo zelo previdni pri izplačilu osebnih dohodkov, ki so med nižjimi v občini. Ponosni smo na to, da ne ustvarjamo večjih osebnih dohodkov, ampak določene sklade za oblikovanje obratnih sredstev. Zaželeno bi bilo, če bi to analizo temeljito pregledali in tudi zahtevali, naj se sredstva dajejo tam, od koder se bodo čim hitreje vračala. Mislim, da je to v korist vse družbe, kamniškega gospodarstva in sploh našega področja. Ne

Trdinova 3, tel. 310-933

mislim, da je ne vem kakšna zasluga našega podjetja, le trdim, da bi ob majhni pomoči letos ustvarili za preko milijardo starih dinarjev skladov. V danem trenutku pa nisem prepričan, da bi določene organe naš položaj močno zanimal. Če govorimo o stabilizaciji, ni kljub vsemu še vedno o neustreznem deviznem režimu, nima pomena, da bi se človek boril. Zaradi tega tudi nismo mogli izvoziti toliko, kot bi lahko, čeprav imamo neverjetno mnogo neizpolnjenih obvez prav zaradi težav s strojno opremo. Ta je še vedno neizrabljena. Kupljeni stroji, s katerimi bi lahko dvignili bruto produkt za 200 do 300 milijonov starih dinarjev, stojijo, in njihove realizacije ne moremo uresničiti. Položili smo določeno naplacho za povečanje naše proizvodnje. Zdi se mi potrebno seznaniti skupščino, da rezultati drugega polletja gospodarjenja gotovo ne bodo taki, kot so bili v prvem, in verjetno to tudi ni zaželeno. To je moje mnenje.

Gobec:

Mislim, da sem dolžan v imenu skupščine odgovoriti na besede tvariša Lavrinca. Morda ni ravno primeren trenutek, vendar moram

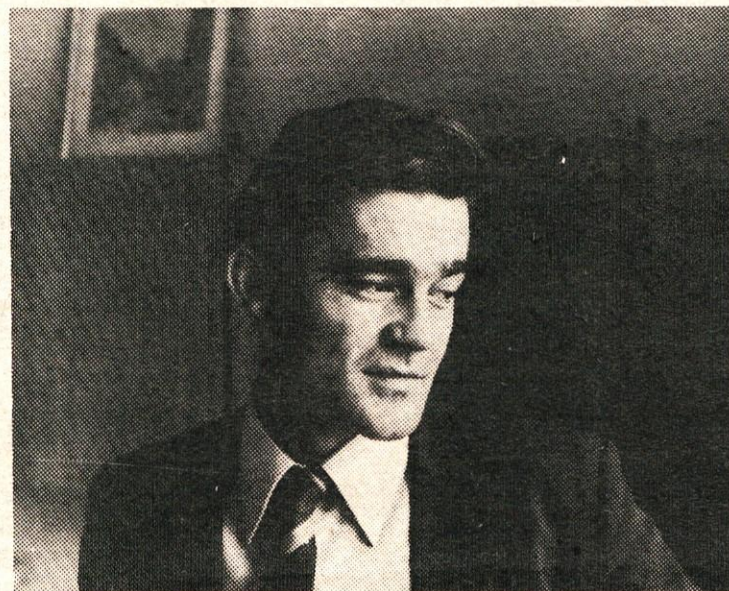
odgovoriti predvsem na trditve, da se občina in morda še kdo za razvoj gospodarstva ne meni. Prosim novinarje, kadar poročajo, da natančno poročajo o stališčih skupščine do gospodarskega razvoja občine. 40 odstotkov več sredstev, s katerimi razpolaga občina Kamnik, je tudi rezultat njene politike. Do lanskega leta je bila samo ena občina, in to občina Črnomelj, ki je imela predpisani manjši prispevek kot občina Kamnik. Je to posredna pomoč. Tudi v letošnjem letu imata samo dve dopolnjevalni občini nižji prispevek kot občina Kamnik. Enostranski očitki niso upravičeni.

O posredni pomoči občine razvoju gospodarstva sem že govoril in bom ponovno poudaril: "Ne pobiramo rente tam, kjer se gradi industrija." Skupščina pomaga, kadar gre za investicijske dejavnosti, ne glede na to, kakšna je dejavnost. Predvsem pa podpira in bo podprla kreditiranje tistih delovnih organizacij, ki imajo sedež v občini Kamnik. Mislim, da "vaška politika" sem ne sodi. Vrsta podjetij se zanima za Kamnik. Odpirajo nove trgovske lokale. Pravimo, da s tem krepiamo gospodarstvo, ne pa, da ga tišimo nazaj. Krepijo ga, ker sami nismo sposobni vlagati, ni denarja - 7 milijard. Skupščina želi razvoj ne samo vaše delovne organizacije, pač pa vse, še tako majhne organizacije. Vendar ne vem, kje je v vašem primeru krivda? Pogovarjali smo se z generalnim direktorjem banke. Bili so navzoči: tovariš podpredsednik, direktorji Kočne, Titana, Graditelja, Stola in Tovarne usnja - skratka večjih delovnih organizacij. Ob tem smo se pogovarjali tudi o vašem problemu in vašem programu razvoja. Vsi smo bili sporazumni, da bomo organizirano podpirali prošnjo, ko boste predložili program. Tako smo uredili kredit za Tovarno usnja, Stol, obrtno podjetje Alprem je že predložilo program, vašega še ni. Metati krivdo na skupščino je krivično. Upoštevati moramo, da smo v letošnjem letu v gospodarstvu Jugoslavije v posebnem položaju. V občini Kamnik nismo uresničili programa adaptacije hotela Malograjski dvor in hotela v Kamniku, ker nismo dobili kredita. Programi so predloženi banki. Če bi jih predložili v lanskem letu, bi ta kredit dobili. Letos pa so kredit dobili le Tovarna usnja, en sam del kredita Titanu in manjše kredite nekatere druge delovne organizacije. Svit je vložil zahtevek za milijardo 700 milijonov starih dinarjev za obratna sredstva in za približno 500 milijonov starih dinarjev za osnovna sredstva. Naš svet je obravnaval ta zahtevek in poudaril, da bo vlogo možno zagotoviti v Ljubljanski banki, ko boste predložili program, iz katerega bo razvidno, kakšen učinek bo imelo posojilo. Ko

JANEZ MALEŠ - NOVI PREDSEDNIK KAMNIŠKIH SINDIKATOV

Na nedavnem sestanku občinskega sindikalnega sveta Kamnik, kjer je bilo med drugim govora o letošnji Karavani delavske solidarnosti, so bile na dnevnem redu tudi kadrovske spremembe. Dosedanji predsednik občinskega sindikalnega sveta Vinko Dobnikar je že pol-

drugo leto tudi direktor osnovne šole Toma Brejca v Kamniku, in mu delo v šoli onemogoča temeljitejše delo v sindikatu. Na predlog predsedstva so za novega predsednika soglasno izvolili Janeza Maleša, ki je bil doslej tajnik občinskega sindikalnega sveta.

Novi predsednik kamniških sindikatov je letos dopolnil let in je bil rojen v Podgorju Kamniku. Po gimnaziji, ki jo uspešno zaključil v Kamniku, bil zaposlen v Tovarni kovane orodja in Rudniku kaolina Črna. V Kamniku smo ga poznali kot prizadevnega teles vzgojnega delavca in aktivnega športnika. V delovnih organizacijah je bil sindikalni aktivist, zato so ga pred dvema letoma izvolili za tajnika občinskega sindikalnega sveta. Janez Maleš študira na visoki komercialni šoli v Mariboru.

Hkrati so na plenumu občinskega sindikalnega sveta izvolili tudi novega podpredsednika, dolžnost bo v prihodnje opravljal dosedanji predsednik Vinko Dobnikar. Tajnik sveta pa Slavko Šuštar, ki je zaposlen v tekstilni tovarni Sviliti.

Novoizvoljenemu vodstvu kamniškega občinskega sindikalnega sveta ob zaupani delovnosti čestitamo in jim želimo mnogo delovnih uspehov.

SREDNJEROČNI NAČRT RAZVOJA KMETIJSTVA V KAMNIŠKI OBČINI

Še letos bo komisija za izdelavo srednjeročnega načrta razvoja kmetijstva pri skupščini občine Kamnik izdelala program, ki naj bi usmerjal razvoj kmetijstva v letih od 1971 do 1975.

Srednjeročni načrt občine Kamnik bo sestavni del republiškega in regionalnega načrta za razvoj kmetijstva v istem obdobju. Cilj srednjeročnega načrta je, da bi tudi kmetijstvo čimprej ujelo korak z drugimi panogami našega gospodarstva. Predvsem velja to za privatno kmetijstvo, ki do nedavnega ni bilo deležno pravega razumevanja. Zdaj naša družba ve, v kakšnem položaju je kmetijstvo, tako družbeno kot privatno, zato ga je treba podpreti s temeljitejšim strokovnim delom in z večjimi materialnimi sredstvi. Da pa bo delo čimbolj smotno in sredstva res pravilno uporabljena, je potrebno izdelati temeljito analizo stanja kmetijstva v naši občini. Bila bi osnova za izdelavo srednjeročnega načrta, ki bo kazipot bolj naglega razvoja kmetijstva tudi v naši občini, kar pa je naš končni cilj.

Naloga te komisije je zelo zahtevna in odgovorna, zato bodo morale pomagati tudi vse občinske, gospodarske, upravne in politične organizacije, ki se neposredno ali posredno vključujejo v kmetijstvo. Še prav posebno delo bo imela EMONA - Obrat kooperacije, ki bo morala popisati kmetije, perspektivne za specializirano tržno gospodarstvo.

V Sloveniji so že bili enodnevni seminarji za izdelavo srednjeročnega načrta po regijah. Naša občina sodi v ljubljansko regijo. Posveta so se udeležili: občinski načelnik za kmetijstvo, referent, vodja pospeševalne službe za kmetijstvo in direktorji kmetijskih organizacij.

Na teh seminarjih so poleg načelnih razprav o kmetijstvu v naši sedanosti in prihodnosti predstavili tudi nekaj konkretnih navodil, kako naj bi se oblikovali srednjeročni načrti.

Pri izdelavi srednjeročnega plana bodo komisiji in kmetijskim organizacijam pomagali Gospodarska zbornica, Kmetijski inštitut Slovenije in Kmetijski zavod v Ljubljani.

Inž. JANEZ HREN

bodo imeli program, se bodo samo-upravni organi odločili za dodelitev kredita tistemu, ki bo imel boljše ekonomske rezultate.

Lavrinc:

Na elaborat, ki je bil predložen že davno, nisem dobil odgovora banke. Razumem, da ni sredstev. Konkretno je bil ta elaborat izdelan za obrat impregnacije. Sedanji elaborat delajo tehniki, tehnologi, strojniki. Prikažoval bo tehnološki postopek, ne samo ekonomsko, tako da ga bo lahko dojel vsakdo. Ta elaborat še ni izdelan. Spričo stanja, ki je v SDK, imam malo upanja, da bomo ta kredit dobili. Tovariši, jaz imam kredit v višini 300 milijonov starih dinarjev, ki mi jih daje Zvezna investicijska banka. Pogodba je pripravljena za podpis in sem že zadnjič pristal na vse pogoje, s tem da nam naša banka omogoči kot svojemu komitentu kredit za določena obratna sredstva, s katerimi bi lahko razširili ta objekt, če je to v interesu naše komune. Razumem, da sredstev ni, da so banke nelikvidne. Vsem je to znano, posebno pa meni, ker se ne neho možno prizadevam pri vseh organih, da bi uveljavil določeno kreditiranje, za strojno opremo, naše kupce, pa bi na osnovi analize drugih gospodarskih organizacij predstavil stvaren primer: Tovarna usnja, ki je močno podprta z vsemi krediti, ima preko 2 milijardi din pri svojih kupcih; spričo večje racionalizacije dohodka pa ima Svit v prvem polletju 2 milijardi 400 milijonov. Za 100 milijonov je med nami razlike, med krediti pa za milijarde. Ničesar ne očitam, menim, da je pravilno, da je podprta ena kot druga tovarna. Samo banka Svitu do sedaj še ni dala pomoči. Prvi investicijski program smo predložili, ko smo začeli graditi tovarno. Po predložitvi drugega elaborata, ki je še danes aktualen, to je elaborat za impregnacijo in izdelavo lepilnih trakov, ki jih že proizvajamo in prinašajo lep dobiček, nisem dobil niti odgovora. V elaboratu, ki je sedaj v celoti izdelan, prikažemo samo še

tehnologijo, pa ga bomo predložili tako skupščini kot banki. Ze vnaprej sem prepričan, da v kamniški komuni kreditov gotovo ne bomo dobili iz Ljubljane. Ne gre samo za očitke kamniški banki. Nekaj sicer ima razumevanja, takrat, ko je treba dvigniti osebne dohodke. Z začasnimi krediti moramo kupovati osebne dohodke, če tako rečem. Nobene namere nimam, da bi zaviral razvoj gospodarstva, ampak želim, da proizvajamo in se razvijamo.

Gobec:

Kredit, ki ga je dodelila Beograjska investicijska banka, je podprt z

našimi 40 milijoni starih din pri Graditelja iz sklada skupnih rezerve. Naša podpora je tudi za 300 milijonov starih din v Kamniku. Ne bi prav kategorično trditi, da kredit ne boste dobili, ker delate s krediti, sami sebi večje težave, hkrati pa tudi svoji vodstveni skupini. Moje je ta trditev le prehuda. Če ne boste dobili odgovora na predloženi elaborat za impregnacijo, bomo preveč zakaj ga niste dobili. Običajno bomo odgovarjali na vloge, čeprav mo kasneje. Ko boste izdelali program, prosim, predložite tudi skicini; potem bomo začeli skupno akcijo.

PANORAMA KAMNIKA

»75 LET TITANA«

Ne vem zakaj časopisi pišejo o Titanu le takrat, kadar nam gre bo, mi je pred nedavnim dejal neki delavec v tem kolektivu. Če je resnice v tem in še to, da to ne velja le za Titan. Jubilej podjetja — 75 letnica, ki jo bodo v Titanu praznovali te dni, je priložnost, da nekoliko podrobneje predstavimo bralcem razvoj podjetja ter življenje in delo tega 1300 članskega kolektiva.

IZ MLINA OB BISTRICI

Ob Kamniški Bistrici so se pred 80 leti vrtela kolesa več kot šeststih mlinov. Iz enega teh mlinov, v katerem so mleli zemeljske mešale in kasneje izdelovali lesene čevljarske cveke, je leta 1896 nastala tovarna Titan. Češki inženir Spalek je s 50 delavci na, za tiste čase, najpomembnejših strojih začel izdelovati ključavnice in sadila za vrata.

Na leto so takrat izdelali okrog 250 ton teh izdelkov. Mlada tovarna ni mogla vzdržati konkurenčnega boja in je prešla v roke prvih lastnikov, ki je pa niso mogli postaviti na noge. Podjetje je leta 1911, ko je za nekaj let prenehalo obratovati, zaposlovalo okrog 20 delavcev. Med njimi je bil tudi mladi ključavničar Josip Piz, sedanjí predsednik Tito.

Leta 1925 je tovarno kupila osijska firma OLT. Tedaj so proizvodnjo razširili, največ pa so izdelali v letih 1933 do 1939. Poleg izdelave okovja in ključavnic so ta čas v Titanu izdelovali mesoke in mlinčke za kavo, tehtnice, fitinge, spodnje dele za vodote ter obdelane in surove ulitke. Zlasti je zaslovela livarna temne litine. Ti ulitki so si utrli pot tudi na inozemsko tržišče. Zato tudi mednarodna priznanja za kvaliteto izdelkov niso izostala. Zlati medalji leta 1929 v Barceloni je sledila diploma v letu 1931, posebno priznanje v Zagrebu leta 1934 itd.

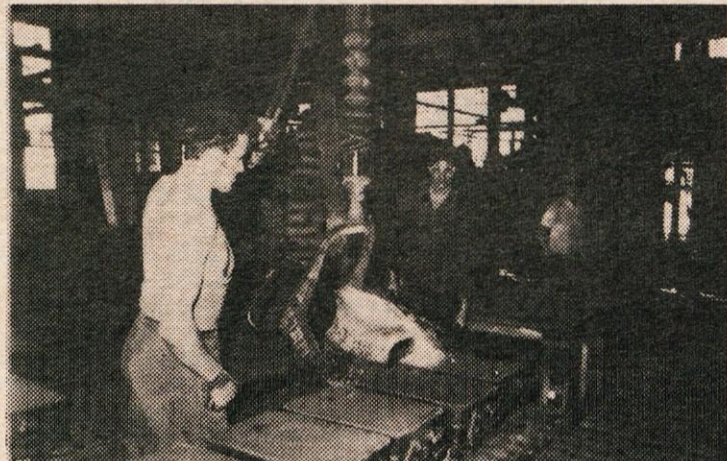
TRANSFER ZA OBDELAVO CILINDRIČNIH KLJUČAVNIC

TRIKRAT VEČ ZAPOSLENIH — PETKRATNA PROIZVODNJA

V zadnjih dvajsetih letih je delovni kolektiv Titana dosegel najvišji skokovit napredek. Med tem ko pa je bilo leta 1950 v Titanu zaposlenih 460 delavcev, ki so proizvedli 1.079 ton izdelkov, pa danes kolektiv šteje že skoraj 1300 delavcev, ki so lani dali na trg 14 ton fitingov, ključavnic, blagovne litine itd. Po vrednosti pa

je ta razlika še večja, ker se asortiman spreminja, uvajajo nove vrste kvalitetnih ključavnic itd.

Ceprav so številke včasih dolgočasne, vendar ne moremo brez njih. Poglejmo, kako je naraščala proizvodnja v Titanu v zadnjih dvajsetih letih: leta 1950 1.079 ton, 1955 1.561 ton, 1960 2.600 ton, 1965 3.662 ton in 1970 5.514 ton. Največji skok so torej napravili v zadnjih petih letih, skoraj 2000 ton. Ceprav je bilo vmes leto 1967, ko je proizvodnja nekoliko zastala in ko so morali število zaposlenih znižati za 120.

LIVARNA: ULIVANJE ŽELEZA V KALUPE NA VALČNICAH

Po količini so lani prvo mesto zavzemali fitingi, ki so jih proizvedli skoraj 2.700 ton, poleg tega pa še 1100 ton litine za trg in kar 1.400 ton stavbnih ključavnic, obešank ter drugih ključavnic ter okovja.

To so številke, ki uvrščajo Titanov kolektiv v vrh te panoge kovinsko predelovalne industrije v državi.

URESNIČLJIVI NAČRTI ZA PRIHODNOST

Ne živimo več iz leta v leto, pravijo v Titanu. Lani so začeli izvajati štiriletni program rekonstrukcije. Po tem programu bodo modernizirali tehnološki postopek, vso proizvodnjo bodo prenesli na pritličje, kupili bodo vrsto novih strojev in naprav. Predvidevajo, da se bo po uresničitvi tega programa vrednost proizvodnje povečala od 9 na preko 13 milijard starih dinarjev.

Seveda pa bodo morali v obdobju od leta 1975 vložiti preko 5 milijard in 200 milijonov starih dinarjev. Od tega bo le 870 milijonov kreditov, ostalo pa bodo prigrisnili sami.

Vsekakor velikopotezen načrt, ki pa je, kot kaže pripravljenost kolektiva, uresničljiv.

Zanimiv je podatek, da je že lani znašala stopnja odpisanosti delovnih priprav v Titanu kar 93 %, kar je največ med vsemi podjetji v občini. To seveda ne pomeni, da so stroji dejansko tako zastareli, pač pa želijo v Titanu na ta način držati korak z naglo se razvijajočo tovrstno industrijo v svetu, kjer je večkrat danes moderen stroj jutri že zastarel. Zato so lani vrednost amortizacije podvojili. 920 milijonov starih dinarjev iz tega naslova za nove investicije vsekakor ni majhna vsota.

Milijardo in pol starih dinarjev letno za modernizacijo, to je naš že vpeljan sistem, pravijo v Titanu. Vse nove zmogljivosti sproti aktiviramo. Če nas bo kaj prizadejalo, nas bo le nelikvidnost, so še pristavili.

Že doslej beležijo precej dosežkov pri uresničevanju tega načrta: osnovni transport surovin so bistveno spremenili, skrajšujejo komunikacije pri pripravi dela, letos bo dograjena transformatorska postaja, v teku so priprave za gradnjo nove kotlovnice itd.

TUDI IZOBRAŽEVANJE JE INVESTICIJA

Tega se v Titanu dobro zavedajo. Zato so skupno s štiridesetimi vajenci izobražuje na visokih, višjih in srednjih šolah skoraj 100 članov kolektiva. To izobraževanje kolektiv tudi gmotno podpira. Na visokih in višjih šolah štipendirajo 10 rednih študentov, poleg teh pa izredno študira 13 članov kolektiva. Na srednjih šolah imajo 17 štipendistov, 13 pa jih študira izredno.

Štipendije na visokih šolah se gibljejo od 500 do 800 dinarjev mesečno, na srednjih pa od 300 do 700 dinarjev. Višina štipendij je

odvisna od učnega uspeha. Poleg tega pa se redni študentje med počitnicami lahko zaposlijo v tovarni.

Vajenci dobijo mesečno od 340 do 500 din nagraje, poleg tega pa brezplačno enolončnico in prevoz na delo ozir. šolo.

Izredni študentje — člani kolektiva — dobijo izredni dopust za predavanja in izpite ter plačano šolnino ter učne pripomočke.

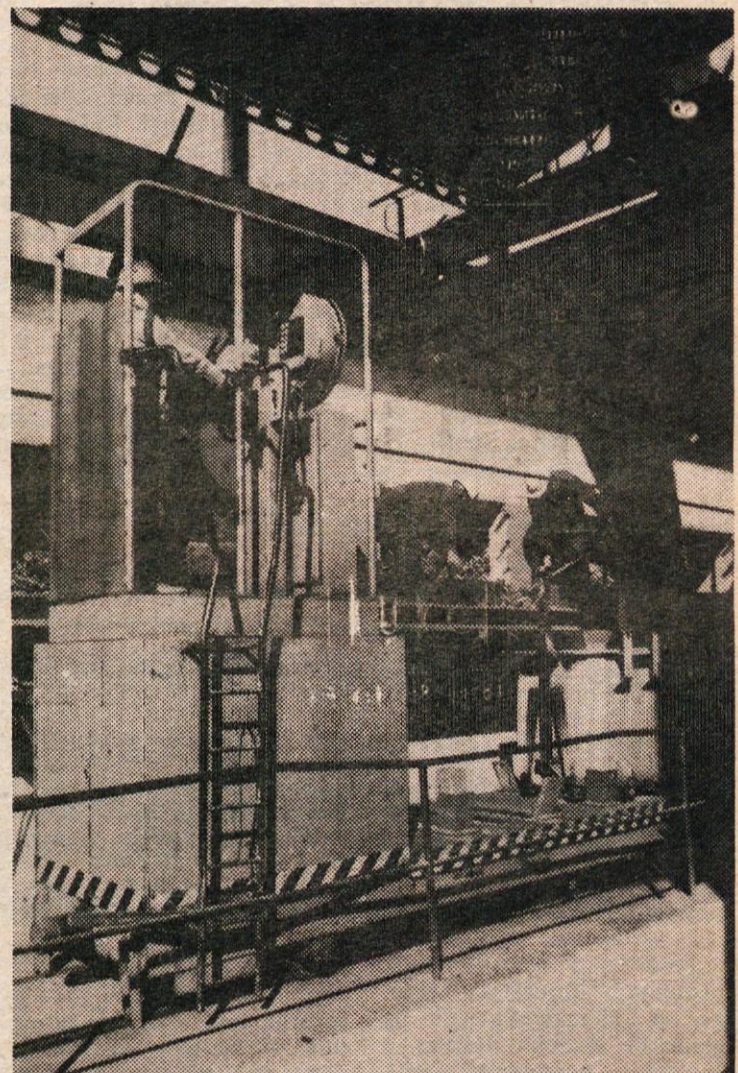
Mimo tega imajo v podjetju več seminarjev, na katerih se člani kolektiva izobražujejo za kontrolorje, o varnosti pri delu itd.

Kolektiv Titana kaže tudi polno razumevanje za skupno potrebo občanov v komuni. Za gradnjo novih šol v naši občini je Titanov kolektiv prispeval lani največji znesek. Kolektiv ima tudi pokroviteljstvo nad osnovno šolo Toma Brejca.

OSEBNI DOHODKI, STANOVANJA, PREHRANA

Povprečni osebni dohodki v Titanu so lani znašali 1240 din mesečno na zaposlenega, v prvem polletju letos pa 1456 din ali za 20 odstotkov več kot v istem obdobju lani. Produktivnost se je v istem obdobju povečala za 23 odstotkov.

Upošteva joč zastavljene načrte razvoja podjetja, o katerih smo govorili, so Titanovi delavci zadovoljni s sedanjimi osebnimi dohodki, čeprav menijo, da bi bilo treba, in za to so možnosti, čim bolj zmanjšati število zaposlenih, ki prejema manj kot 1000 din mesečno. Niso pa povsem zadovoljni, kadar primerjajo svoje osebne dohodke z dohodki v ostalih kamniških kolektivih. Med devetimi industrijskimi podjetji je Titan v prvem polletju namreč šele na petem mestu. Povprečni osebni dohodki v industriji pa so v tem obdobju bili 1444 din. Ko razpravljajo o samoupravnem sporazumu o delitvi osebnih dohodkov, pravijo, da bi bilo treba osebne dohodke nujno vsklajevati tudi v okviru občine oziroma širše regije. Prevelikih razlik za enako delo v različnih podjetjih ne bi smelo biti.

MODERNIZIRAN TRANSPORT ŽELEZA IN KOKSA V TALILNE AGREGATE

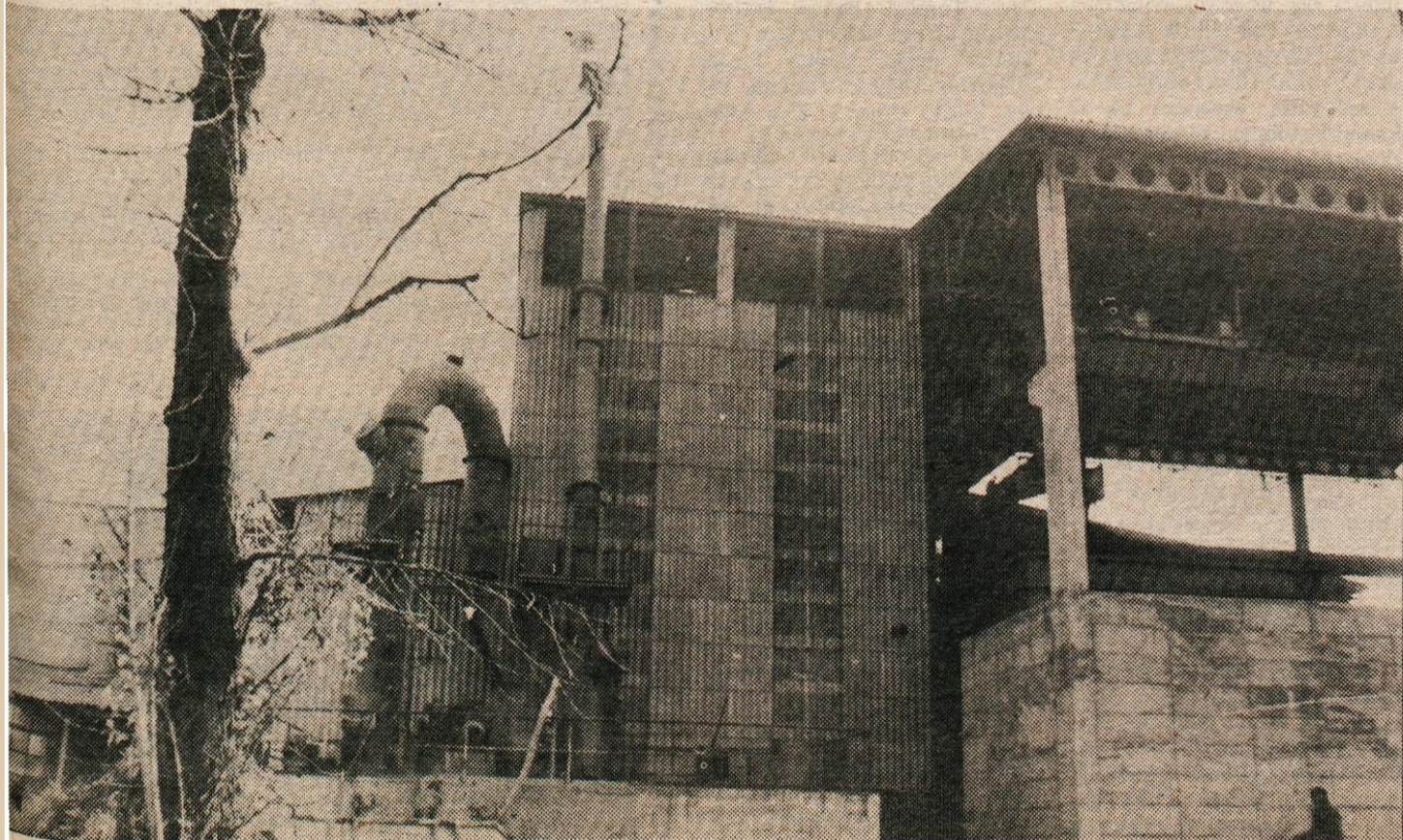
V Titanu posvečajo posebno skrb tudi gradnji stanovanj in družbeni prehrani ter rekreaciji svojih delavcev. Do leta 1965 je kolektiv zgradil 135 stanovanj. Kasneje pa so s posojili podprli individualno gradnjo in letno dajejo posojila 40 članom kolektiva. Pravilnik določa, da posojilo na enega delavca ne more presežati 20 tisoč novih din, če pa sta zaposlena v podjetju dva iz iste družine pa 30 tisoč din. V prihodnjem letu se nameravajo še bolj vključiti v program stanovanjske izgradnje v občini s tem, da bodo vlagali del sredstev v blokovno gradnjo.

Skoraj 900 delavcev se hrani v tovarniški restavraciji, podjetje pa v ta namen prispeva vsakemu delavcu 45 din mesečno. Tak način prehrane je zlasti dobrodošel tistim 530 delavcem iz Zaloga, Stahovice, Buča, Tuhinja in Ljubnega, ki jih podjetje prevažna na delo. Kolektiv krije tudi 70 odstotkov stroškov prevoza.

NOVE OBLIKE SAMOUPRAVLJANJA

Od leta 1950, ko je delovni kolektiv prevzel tovarno v svoje roke, je samoupravljanje v Titanu napravilo velik korak naprej. Zlasti to velja za zadnje obdobje, ko v delavskem svetu, upravnem odboru in številnih komisijah, samostojno obravnavajo posamezna področja, sodeluje čedalje večje število članov kolektiva. Delavci v teh organih odločajo neposredno in zato je med njimi veliko zanimanje za tak način samoupravljanja. Posebno velja to za nekatere komisije, kot za delovna razmerja, za vprašanja stanovanj, za proizvodnjo itd. Pogoj za učinkovito sodelovanje vsega kolektiva pa je seveda dobra informiranost. Zato najkasneje tri dni po sejah poleg predhodnega informiranja po obratih objavijo odločitve samoupravnih organov. Na oglašnih deskah objavljajo mesečno tudi podatke o proizvodnji, o osebnih dohodkih, o doseganju norm itd. Na ta način je slehernemu članu kolektiva dana možnost, da spremlja dogajanje v podjetju. Nove samoupravne oblike so vplivale tudi na večjo odgovornost strokovnjakov in strokovnih služb.

Kolektivu tovarne Titan ob delovnem jubileju tudi naše iskrene čestitke!

OBJEKT S TALILNIMI AGREGATI (KUPALKAMI)

MLADI ZGODOVINARJI IZ STRANJ OB 30-LETNICI VSTAJE

VSTAJA V DOMAČEM KRAJU 3

NAPAD NA STRANJE

Zaradi nenehnega dotoka novih borcev je moral bataljon v akcije za pridobitev orožja. Tako so 9. junija 1942 ob 6. uri zjutraj napadli Stranje. Skupina borcev se je pod komandantovim vodstvom najprej pomikala proti Stahovici na poizvedovanje. Še pred večerom se je ta četa razdelila v dve skupini. Prva se je napotila v Črno, Praprotno in na Vegrad, medtem pa je komandant zbral še en vod, ki je šel proti Bistrici, Bistričici in Gradišču, od koder bi lahko napadel žandarmerijo. Druga skupina pa je šla proti Brezjam, Godiču in pod stranjsko cerkvijo. Vsi borci so se zbrali na določenih mestih, in še preden so napadli, so porezali vse telefonske žice. Okrog 6. ure zjutraj so počile prve puške. Kot naročena pa se je med tem časom pripeljala motorizirana nemška patrulja. Padla je v pest partizanskim ostrorelcem. Tedaj pa se je komandant s svojo skupino začel pomikati z Vegrada proti Balantiču in Pajku. Partizani, ki so v tem hipu prišli iz Črne, so ujeli nekega Nemca, ki so ga takoj začeli zasliševati. Bil jim je pripravljen povedati vse in še stopiti na njihovo stran. Medtem pa so se po vasi razvili boji.

V tem času so prihajali iz Mekinj proti Stahovici policisti. Čeprav so takoj hoteli prodreti v središče, jim to ni uspelo. Šele popoldne ob dveh, potem ko so se partizani umaknili, so spet zasedli Stranje. Medtem pa so borci zaplenili veliko orožja in uničili žandarmerijo.

Napad na Stranje in umik borcev je bila doslej najbolje organizirana akcija. V napadu niso imeli izgub, le ob umiku je padel Jurij Libnik, ki so ga zadeli sovražnikovi streli, ko se je ozrl za Nemci.

Partizani so se umikali proti Praprotnem in Pasji peči, od koder so opazovali teren.

UNIČENJE SOVRAŽNE POSTOJANKI NA ČRNVICU

16. junija 1942 so napadli postojanko na Črnicu. Proti Kamniku in Gornjemu gradu so postavili dve zasedi, ki bi onemogočili pošiljanje pomoči napadeni postojanki. Druge borce so razdelili v tri skupine, ki so bile dobro oborožene. Točno ob pol petih so začeli napadati. Medtem ko sta prvi skupini zadrževali Nemce, se je jurišna skupina že pomikala proti postojanki. Ko so videli, da drugače ne bo šlo, so bili prisiljeni vreči nekaj bomb. Sovražniki so se zato kmalu vdali. Partizani so zaplenili veliko orožja. Ujetniki so izjavili, da se ne bodo več bojevali, zato so se začeli umikati iz postojanke. 18. junija 1942 se je bataljonu priključila tretja, že prej omenjena četa. Obiskal jo je komandant Koroškega odreda Tomaž Knavc, ki je predlagal, da bi ta četa zajela celotne Kamniške planine od Kamnika do Krvavca. Za komandirja čete so postavili Janeza Ogrina-Lojzeta, za komisarja pa Staneta Žirovnika-Miška. Bataljon se je organiziral na Veliki planini in kmalu zatem odšel na svoj teren.

NAPAD NEMCEV NA PARTIZANE NA VELIKI PLANINI

Bataljon na Veliki planini je zadel hud udarec. Zaradi izdajstva so Nemci izvedeli za partizane. Ko so prišli na planino, so

jih začeli obkoljevati iz vseh smeri. Partizani so se znašli v veliki zmedji, ker komandanta takrat ni bilo pri njih. Zaradi neorganiziranega preboja skozi nemške obročje je padlo 18 borcev. Med vsemi borci je bila najbolj hrabra Lenčka Perlova. Borila se je do zadnjega diha. Precej Nemcev je moralo pasti, preden so jo z bombami ubili. Taborišče na Veliki planini je izdal žandar Ferdo, ki so ga kasneje ujeli v Stranjah. Zvesto je obljubljal, da se bo vestno boril do konca vojne za slovenski narod.

Napad na partizane na Veliki planini je bil edini večji nemški uspeh v bojih s partizani na tem področju v drugi polovici 1942. leta.

NAPAD NEMCEV NA PARTIZANE NA KALIŠU

Bila je zima 1942/43. Zapadlo je veliko snega, in to je bilo za partizane toliko huje.

Že v jeseni 1942 so Nemci organizirali močne skupine izdajalcev. Vso jesen so napovedovali, da bodo ob prvem snegu uničili vse partizane. Kar so napovedovali so hoteli izpolniti. Ko je 31. decembra zapadel prvi sneg, so se Nemci oblekli v bele halje in v Kolovcu napadli partizane. Približali so se jim tako spretno, da jih tudi stražarji niso takoj opazili. Oboroženi so bili s številnimi tromblonkami. Mislili so, da bodo partizane z nenadnim napadom razkropili. To jim ni uspelo, čeprav jih je bilo dvesto in so bili najsodobneje oboroženi. Partizani so jih poglani v beg in Nemcev strah še na Kostanjski planini ni zapustil. V napadu partizani niso imeli žrtve in teže poškodovanih ni bilo. Ker so se partizani bali, da jih Nemci ne bi obkolili še z večjo

močjo, so se umaknili v Zapolje. Tako Nemcem tudi sneg, ta veliki up, ni prinesel zmage. Ker partizani niso imeli dovolj orožja, so zato včasih uporabljali drugačno taktiko ali pa tudi najrazličnejše zvijače.

Do 17. januarja 1943 so partizani zbrali 60 do 70 novincev. Partizani so se z novinci umaknili v Zbrinje pri Gozdu, da bi tam novince pripravili za boj. Tu pa so ostali samo en dan. Še preden je napolnilo jutro, to je 19. januar, so se premaknili preko ceste Kamnik-Gornji grad v vas Kališe. Ker je bilo več kot pol metra snega, so bili prepričani, da jih Nemci ne bodo napadli.

Takoj ko so partizani postavili stražo in strogo zapovedali, da ne sme nihče iz vasi, se je domačin Gregor Sušnik začel pripravljati na pot v Kamnik. Stražar ga ni pustil, nazadnje pa je po posvetu z dežurnim v bataljonu le dovolil, da gre. Sušnik se mu je namreč zlagal, da mora v Kamnik po zdravila za nekega bolnika, ki ga ima v hiši. Sušnik je s to lažjo prišel v Kamnik in partizane izdal okupatorju. Razložil jim je, kakšne položaje imajo partizani. Nemci so naredili zelo dober načrt, ki jim je v celoti uspel. Odločili so se, da bodo pot prehodili peš, da jih partizani tako ne bi opazili. Obkolili so partizane in zasedli najboljše položaje. Partizanska straža jih ni takoj opazila. Ko pa so se vasi približali na 50 m, jih je opazil neustrašni borec Franc Poljanšek-Marjan in začel streljati. Prav tedaj so imeli partizani po četah politična in vojaška predavanja. Po prvem strelu so mislili, da se je kakšnemu novincu sprožila puška, ko pa je komisar prislunil strelom, je takoj ugotovil, za kaj gre. Partizani niso mogli takoj zasesti položajev, ker so imeli Nemci premerjen vsak njihov korak. Vnel se je srdit boj, in partizanom ni kazalo drugega, kot da so se umaknili proti Črnicu, ker tam Nemci še niso strnili obročja. Vsi novinci so se skrili po hišah in zato je bil umik toliko težji. Padlo je mnogo partizanov, preden so spravili nekaj novincev iz hiš.

Zaregljale so strojnice in komisar partizanskega štaba je videl, v kakšnem brezupnem položaju so borci. Pod nemškimi rafali so padali drug za drugim. Tedaj pa se je komisar spomnil zvijače, s katero bi prišli do štabskih položajev. Z 19 borci se je neopazno plazil po trebuhu in snegu do nemških položajev. Ves ta čas je močno pokalo in pod točo krogel se je zrušil komandant Koroškega bataljona Lado in komisar Kostja. Ob pogledu na mrtveca je vsem borcev zledenela kri. Strašen je bil pogled na bojišče. Povsod je kri obarvala sneg...

Partizani so se srdito borili proti Švabom. Nazadnje pa so se le morali umakniti prek ceste, potem pa v hrib proti Zabriniu. Prebili so obroč, toda niso bili prepričani, če je cesta prosta. Zato je komisar sam šel pogledat. Opazil je pet Nemcev in se jim previdno približal. Prav v tistem hipu pa so se iz grmovja prikazali prvi borci. Nemce je to tako presenetilo, da so se poglani v beg proti Črni. Tako si je vseh 19 borcev srečno rešilo življenje. Odpravili so se proti Mali Lašni, kjer so se jim pridružili še drugi borci. Po končanem izračunu je umrlo zaradi enega izdajalca 54 nedolžnih mož. Ta je takrat odšel v Nemčijo, po svobodi pa se je vrnil in dobil zaslužen kaznen.

Na kraju, kjer se je takrat boril Kamniški bataljon, so po vojni postavili padlim borcev spomenik, ki bo še poznim rodovom pričal o junaških bojih Kamniškega bataljona.

SLIKE PARTIZANOV Z NAŠEGA OBMOČJA

NOV ROD ABITURIENTOV KAMNIŠKE GIMNAZIJE

VELIKO ŠTEVILO IN DOBER USPEH

Poročilo o naših letošnjih maturantih objavljamo kasno, ker so bili zaključni izpiti na gimnaziji Rudolfa Maistra v Kamniku s popravnimi izpiti v jesenskem roku končani šele 1. oktobra. V junijemskem roku je opravilo zaključni izpit ali maturo 48 kandidatov, v jesenskem roku pa 10 kandidatov.

V NAŠI OBČINI NOV ASFALTNI TRAK

Srednjeročni program krajevne skupnosti v Komendi je predvidel asfaltiranje občinske ceste, ki veže Križ in Komendo. Sredstva, ki so jih zbirali s samoprispevkom, in ki jih je dala skupščina, niso zadostovala, zato so občani na Križu in v Komendi po sklepu zbora volivcev zbrali približno 15 milijonov starih dinarjev. Na Križu je akcijo vodil odbor SZDL, ki je obiskal vsa gospodinjstva in dobil zagotovilo posameznikov, da bodo prispevali od 100,00 N din do 3.000,00 N din. Občani bodo prispevke plačevali v 4 obrokih, nekateri pa so svoje obveznosti že izpolnili.

Skupno je od 123 gospodinjstev na Križu vpisalo prispevek 96 gospodinjstev, odklonilo ga je 16 gospodinjstev, vplačali pa so že 43.000,00 N din. Občani Križa bodo tako priložili 77.200,00 N din k modernizaciji ceste. 42 gospodinjstev je svoje obveznosti že poravnalo, drugi jih bodo do 15. decembra letošnjega leta.

Vsa dela na cesti so veljala približno 350.000,00 N din: skupščina občine je v letošnjem proračunu namenila za to cesto 30.000,00 N din.

Podobne akcije kot je v Komendi in na Križu se rojevajo tudi v drugih krajevnih skupnostih. V zadnjem času je zelo razveseljivo, da hočejo prebivalci nekaterih ulic in Kamniku modernizirati svoje ceste s svojimi sredstvi in sredstvi krajevne skupnosti.

Da imajo na Križu lepo, moderno cesto, je zasluga prav vseh prebivalcev tega področja. Posebno pohvalo zaslužijo predsednik krajevne skupnosti Komende Janko JUHANT in prizadevni občani s Križa in iz Komende.

Med njimi velja še prav posebej omeniti nekatere Križane: Petra ŽAGARJA, Anico IVEČ, Vinka PETKA, Franca PLE-VELA, Francko DRAŠLER, ki so nalogo, zaupano jim na zboru volivcev, v celoti izpolnili.

Vsem vaščanom iz Komende in Križa iskreno čestitamo k lepi cesti!

V. G.

Dva kandidata namreč nista opravila popravnega izpita za IV. razred gimnazije. Skupno je torej opravljalo zaključni izpit ali maturo 58 kandidatov, od teh 19 dijakov in 39 dijakinj. En kandidat mature ni opravil, in jo bo moral ponoviti v naslednjem izpitnem roku. Z odličnim uspehom je izdelalo 11 kandidatov (od teh jih je bilo 8 oproščenih opravljanja izpita), s prav dobrim 10, z dobrim 22 in z zadostnim uspehom 14. Iz kamniške občine je bilo 54, iz domžalske pa 13 kandidatov.

Iz domžalske občine so opravili zaključni izpit naslednji abiturienti: Ačkovič Minka, Bizjak Marija, Borin Draga, Capuder Marjan, Cedilnik Branka (odlična - oproščena izpita), Hočevar Vanda, Hribernik Marjeta (odlična - oproščena izpita), Krevs Srečko, Leb Lidija, Lederer Marjana, Rženičnik Jožica, Turkalj Danica in Vulkan Marija. Od abiturientov iz domžalske občine sta bila dva odlična, 6 pa prav dobrih, kar je brez dvoma lep uspeh. Vsi pa so opravljali zaključni izpit v junijemskem roku.

Iz kamniške občine pa je naslednjih 44 abiturientov: Bavčar Boris, Berlec Mihaela, Boltar Aflonz, Burja Anica, Debevec Irena, Flerin Franciška, Fornazarič Miroslav, Funa Breda, Gabrič Alenka, Grkman Monika, Juhant Zinka, Juvančič Mirta, Kogej Milena, Kovač Bogomir, Koželj Ivanka, Krstić Mojca, Krivorotov Aleksandra,

Lah Srečko, Mazovec Marija, Marinič Milan, Močnik Drago, Očepek Milena, Oražem Angela, Plankar Albin, Pirc Helena, Potočnik Silva, Pregl Janez, Prezelj Olga, Racman Anton, Ravnik Hijacinta, Sadnikar Deme-ter, Svetec Stane, Šlebir Darinka, Špenko Ivanka, Štambuk Igor, Tomšič Danica, Tratnik Metka, Trobešek Marko, Trobentar Boris, Volkar Janez, Vrhovnik Jožica, Vrtačnik Peter, Zorko Mojca in Zver Jože.

Med najstarejšimi in najmlajšimi abiturienti sta dve leti razlike. Najmlajši abiturienti so: Trobentar Boris (rojen 6. julija 1953), Vrtačnik Peter (r. 19. aprila 1953) iz kamniške občine in Bizjak Marija (r. 25. marca 1953) ter Capuder Marjan (r. 22. marca 1953) iz domžalske občine.

Vozačev je bilo 29. Najdaljšo pot v šolo sta imela Capuder Marjan iz Trzina in Burja Anica iz Tuhinjske doline. Vrhovnikova Jožica je vsak dan peš prehodila pot iz Tunjic do kamniške gimnazije.

Nikoli še ni bilo na kamniški gimnaziji toliko odličnjakov kot letos. Najbolj enotno so odgovarjali kandidati iz Mengša: vsi prav dobro.

Najboljši šahist na gimnaziji je bil odlični abiturient Boris Bavčar z Duplice. Na mladinskem prvenstvu Slovenije v Mariboru se mu je šele v zadnjem kolu izmuznil naslov mladinskega šahovskega prvaka Slovenije.

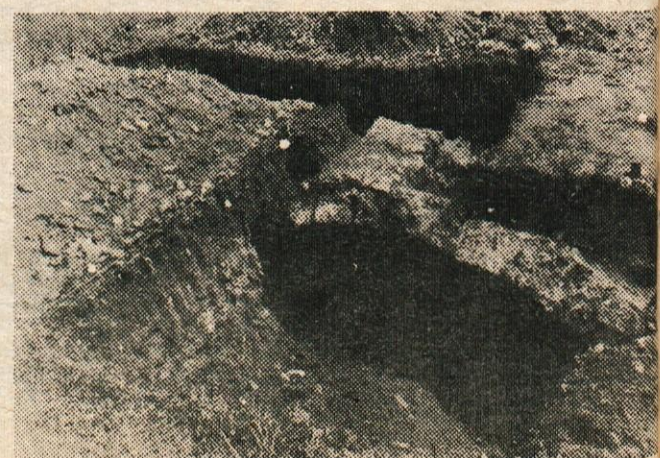
POMEMBNA ARHEOLOŠKA NAJDBA V KAMNIKU

V mesecu juliju je Kamniški muzej opravil sondažno arheološko dela na parceli št. 242/2 ob cerkvi na Šutni. Izkopavati smo pričeli zaradi gradnje prizidka otroškega vrtca, ki je prvotno z izkopom sega na zemljišče, na katerem bi utegnili biti nekdanje pokopališče v hospital, tako so namreč menili različni avtorji glede na zgodovinske virov (F. Stele, Topografija umetnostno-zgodovinskih spomenikov političnega okraja Kamnik). K sondažnemu pregledu terena pa nas je vodila tudi domneva, da bi ob cerkvi oz. neke v njeni bližini lahko odkrili slovenske skelete. Prisotnost Slovanov sta nam potrdila dva koška keramika iz 10. stoletja, najdena v sondi na spodnji ploščadi (danes prizidek vrtca). Na zgornji ploščadi pa smo odkrili romansko sakralno arhitekturo z izredno dobro ohranjeno kripto (notranji premer: 8 m!).

Župna cerkev na Šutni je v virih omenjena že leta 1232 (MHV XX - 1865, str. 110 do 111; Schumi, UKB II, 59; M. Kos, Gradiv V, str. 281, št. 585); tu gre torej za mlajšo cerkev, kot je nedavno odkrit objekt. Velikost stavbe, ki je nismo v celoti odkrili, preseneča v svojih dimenzijah in pomeni pomembno dopolnilo romanski kape na Malem gradu.

Najdba je bila popolnoma nepričakovana, zato zaradi pomanjkanja sredstev z deli letos nismo mogli nadaljevati. Zidove smo pokrili zemljo, da bi jih zavarovali pred poškodbami. Spomladi prihodnjega leta, ko bo izdelan elaborat etapnega raziskovalnega dela, bomo delom nadaljevali in predstavili najdbo.

MIRINA ZUPANČIČ

DEL ODKOPANE ROMANSKE KRIPTE OB ŠUTENSKO CERKVI

Z LIRO NA POLJSKEM

Najprej je treba pravzaprav vedeti, kako da je šla prav Lira prepevat na Poljsko in zakaj prav tja.

Lira je najstarejšo slovensko pevsko društvo. Prepeva že 90 let. Njene nastope doma ljubitelji lepega petja dobro poznajo, zadnja leta pa hodi zbor pobirat zaslužene uspehe tudi v tujino. Tako so prepevali v Celovcu, Gorici, Arezzu, v Holandiji, Zah. Nemčiji in v Švici. Ko je bil letos podpisan meddržavni dogovor o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Poljsko in ko so v ostri konkurenci na republiškem odboru kulturne skupnosti za glasbeno dejavnost ocenjevali, ugrabili in izbirali, kdo naj bi storil prvi korak na tej poti kulturnega poslanstva, so se na predlog predsednika tov. Marjana Boštjančiča, glasbenega kritika in skladatelja, odločili za Liro. Zbor nima samo glasbenih kvalitet, ampak je tudi organizacijsko izredno urejena in disciplinirana skupina.

ljudskega rimarja Johana Kovterca in šoferja Pepija je potekala pristržna vez, ki je 7 gostih dni skrajšala v en sam lep dan.

Poljska ni tam za prvo goro. Za 800 km poti prvega dne smo porabili kar 20 ur. Pa ni bil kriv mercedes niti tobogansko speljana pot po Moravski in ne tenkopisni Sarc, ki smo ga ponoči lovili po Šmarci in Podgorju pa ga potem na Ljubelju čakali, ker se je kar na svoje odpeljal na prehod čez Jezersko. Kriva je bila meja s češkimi in poljskimi mejaši. Četudi je nato (in že prej na ta račun) mercedes drvel kot Elija, ni in ni mogel nadoknaditi ur, izgubljenih zaradi nemogočih zakaj, kje, kdaj, kako, odkod in kam. Predpisi so predpisi, je že res, a mi smo jih bili kljub prijaznosti poljskih obmejnih organov več kot siti. Z dveurno zamudo smo nato okrog pol enajstih ponoči vendarle prispeli v Katowice, srce rudarske Šlezije, kjer nas je sprejel predstavnik domačega pevskega zbora gospod Edmund Meszynsky.

Pet naslednjih dni je bil naš dom paviljono izoblikovan hotel Dom turysty PTTK (kratico smo zaradi lažjega pomenja takoj ponasili s pošto, telegraf, telefon, Kamnik), 2 km zunaj mestnega središča, postavljen sredi naravnega okolja: mir, zelenje, v redeh pokošena trava, obiski dolgohcev, kukavičji ku-ku, upogibajoče se dreve v nasilnem mrzlem vetru, dež, svinčeno težko nebo in daleč v ozadju črni dimniki s še višjim in še bolj črnim dimom. Hotel spada v sklop ogromnega parka, imenovanega šlezjski kulturni park.

Park se razprostira na 600 ha površine. Med milijoni dreves in nasadi je mogoče najti vse kar naj služi člo-

utesnjenosti, v kakršno nas vlepajo naši mestni očeti, skrbno negovano okolje pa izkaznica narodu, ki kaže javni lastnini odnos kot do osebnega lastništva. Nad parkom je 5,5 km dolga sedežnica s 700 dvosedelji, da si lahko obiskovalec z zračne višine za majhen denar ogleduje, za kar bi porabil dolge ure pešačenja.

Šlezjski kulturni park je med tovrstnimi turističnimi centri največji v Evropi. Nastal je 15 let na ozemlju, kjer so v času med prvo in drugo svetovno vojno okoličani stikali za premogom, ležečim tik pod tanko plastjo zemeljske skorje. Danes je nekdanja pusta razpeta površina en sam veličasten spomenik naravi in delu pridnih rok, namenjen delovnim ljudem gostu naseljene Šlezije, živčim v zadušljivem, strupenem in zadimljenem ozračju težke rudarske industrije. Podobno parka še vedno spreminjajo z novimi stvaritvami, predvsem z gigantskimi športnimi objekti, ki pričajo, da ni škoda nobenega denarja, kadar naj koristi v dobro človeku. Park je s svojo humano zamisljo nevsakdanja privlačnost za domače in tuje goste, je posebnost ne samo zaradi miru in kljub urejenosti nedotaknjene narave, ampak tudi zaradi planetarija, stadiona in drugih nevsakdanjih objektov. In vendar je v tem turističnem centru en sam hotel s 400 ležišči, umaknjen na skrajni rob parka, in v katerem smo našli dom za nekaj dni tudi mi.

PRVI DAN. Ogled mesta. Sneljanje Lire na RTV. Kulturni festival na stadionu.

Katowice, glavno mesto Gornje Šlezije, je bilo že pred 100 leti pomembno industrijsko mesto. Nana-glo ma se je začelo razvijati pred ka-

terimi je najznamenitejši inštitut za gornišvo, Novi del, namenjen predvsem mlademu rodu, je podoben kateremukoli modernemu evropskemu mestu z goro stolpnic, vendarle s to razliko, da Poljaki ne varčujejo s prostorom, ampak ga naravnost za-

postregli za zajtrk in s katerim smo se nato zalivali pred vsakim obrokom, če smo želeli ali ne.

Popoldne so ulice spremenile podoba. Iz vsega katoviškega okrožja je dotekalo ljudstvo, usmerjeno v park kulture, ali točneje, na stadion.

DRUGI DAN. Dopoldansko individualno potepanje po mestu. Popoldne koncert v Jaszwiecach.

Ker Katowice nimajo izrazitih kulturnih spomenikov, smo si ogledovali trgovine, promet in ljudi.

Trgovine, zlasti samopostrežnice, kažejo rebra. Razen najosnovnejših življenjskih potrebščin nimajo kaj kupiti. Tujci se zadržujejo le v prodajalnah spominkov. Nas je pritegoval predvsem jantar. To je okamenela smola, ki se je izcedila iz raznih izumrlih iglavcev. Iz jantarja izdelujejo razno lepoticijo in vsak je pač želel najti kak primerek, da ga ponese domov za spomin. Prodajalke so do kupcev precej hladne, če že ne neprijazne. Tržnica ni, proste prodaje ni, le v prvorazrednih hotelih kupiš lahko za majhen denar v različnih devizah zlasti vodko in njej podobno tekočo blago. Knjigarne se ponujajo za vsakim vogalom, iz redkih samopostrežnic bi odšel razvajan Kranjec, kakor že rečeno, praznih rok, morda bi plačal pri blagajni le za surovo maslo, o kakšnem moremo Slovenci le še sanjati.

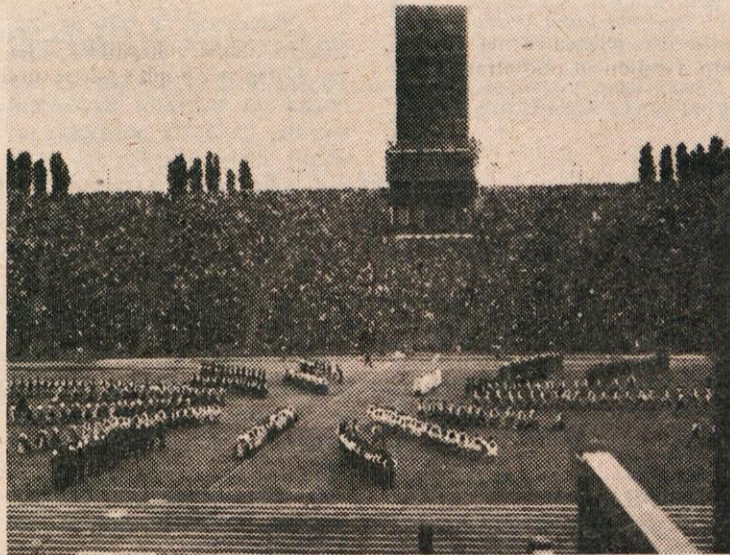
Kar se tiče prometa, niso preveč natančni. Za varnost skrbje med drugimi tudi ruske patrolje. Le kdo bi si privoščil ponovno čezmerno razposajenost ali celo vinjenost, da bi ga čez noč ali za nekaj dni poslali v „najdražji hotel“, kakor pravijo aresti, in kjer mora odšteti presneto visoke denarce za kazen! Enkrat in nikdar več!

Poljakinje so čedne ženske z mnogo okusa. Izrazit je poudarek na njihovih umetelnih pričeskah in močno naličenih očeh. So navdušene nositeljice mini oblačil, midi in maxi sta komajda na pohodu.

Popoldne se je Lira prvič predstavila javnosti v Jaszwiecach. To je višje ležeči rekreacijski center za rudarje, nedaleč od izvira Visle, glavne poljske reke. Stavbe so prilepljene na strmo pobočje, na gosto poraslo z bujnim smrekovim gozdom. Tu preživljajo dopust rudarji s svojimi družinami. Ta dan se jih je zbralo v kulturnem domu prav toliko, kolikor jih more sprejeti: 200. Lira je imela tu pravzaprav generalno za nastop v filharmoniji. Zaradi nizke dvorane in gostega zraka pevci pri najboljši volji niso mogli dati kaj več od sebe, kot so dali.

M. GRZINČIČ

(Prihodnjič dalje)

MED TISOČERIMI GLEDALCI FOLKLORNEGA NASTOPA NA STADIONU V KATOWICAH SO BILI TUDI KAMNIČANI

pravljajo z razsežnimi razmaki med enim in drugim blokom. Vse stolpnice so enako mrtve, sive, žalostne, kakor je bolj ali manj siva vsa Šlezija. Letno pade samo na Katowice 2 toni umazanije. Črnkast je sneg pozimi in letni dež počni belino blaga. Vhod v enega izmed orjaških rudnikov je prav sredi mesta, sicer pa je več rudnikov. Posebnost novejših četrti sta stanovanjski blok za 3000 ljudi, ne zamenj imenovan mravljišče, in pa športna hala za 12.000 gledalcev, še v gradnji, kjer se bodo merili evropski mojstri v boks, na ledu in v drugih športnih panogah.

Nedelja je. Mesto je kot izumrlo. Medtem ko se pevci Lire mučijo s snemanjem na RTV, se mi zamenj oziramo po praznih ulicah za kako posebnostjo. Sedemo v lično kavarno z željo po turški. Kakšna turška! Proja v kozarcu vrele vode! Tako smo kavico poslej črtali s seznama in se potrudili s herbato, zdravilnim čajem, s katerim so nam

Naši gostitelji so vnesli v svoj program tudi ta festival in tako smo se znašli na sedežih orjaškega stadiona. Pred 100.000 gledalci se je zvrstilo več kot 5000 nastopajočih, in še preden sta potekli dve uri smo utrujeni in nasičeni zapustili areno barv, mladosti, kostumov, polni zvokov fanfar, ljudske glasbe, polni ritma, siti, skoraj presiti sprčo obilice bogatih domislekov režiserke tega spektakla. Vsa ta masa, množičnost, celota, discipliniranost, povezava nastopajočih z občinstvom, državnimi imenitniki in obratno, je pomenila odklon od vsake individualnosti. Ta pa je bil tudi glavni namen tega festivala, ki se mu bo čez mesec pridružil drugi, festival folklorne, in nato festival tega in onega. Če pomislimo, da se vrste prireditve na goso leto za letom, potem pomenijo ti nastopi svojevrstno kulturno revolucijo, neprestan trening od cicibanov do veteranov, nenehen napor vadi-telj, pomenijo skrb za kolektivizacijo množice.

veku v kulturno razvedrilo in oddih po napornem delu. Predvsem je tu mir, zelenje, cvetje in kljub mnogim zgradbam za rekreacijo mnogo samote. Ogromna širina in razpog-njenost ozemlja je pravo nasprotje

kimi 25 leti in danes je resnično reprezentativen sedež političnega, kulturnega in gospodarskega življenja katoviškega vojvodstva z najmlajšo šlezjsko univerzo, mnogimi visokimi šolami in instituti, med ka-

750 let mesta Kamnika

TEŽAVE ZGODOVINARJEV

Zgodovinar, ki sestavlja kak spis ali obravnava dogodke iz naše preteklosti, ve, kako težko je dobiti potrebne podatke. Treba je brskati po različnih knjigah in zapiskih, pregledati cele kupe listin, ki so jih v teku stoletij raznesli na vse strani, pa zdaj trohino po vlažnih in neprimernih krajih ter propadajo. Te priče naše zgodovine najdemo neredko konec v ognju, z njimi pa so za vedno izgubljeni marsikateri važni datumi ali podatki.

Zbiranje zgodovinskih podatkov in zgodovinskih drobtin je zato važno in hvaležno delo. Na videz še tako nepomembni in neznatni podatki utegnejo marsikomu priti prav. Kar je za nekoga brez pomena in malenkostno, bo drugi morda s pridom uporabil. Skratka, podatki, zbrani in objavljeni na enem mestu, bodo zgodovinarju olajšali delo in mu prihranili mnogo časa. Vsek, še tako neznaten datum, vsaka zgodovinska drobtinica bo v svojem času prav prišla.

Zato bi bila na mestu ponovna prošnja tistim prebivalcem naše občine, zlasti meščanom, ki imajo doma kako staro listino, rokopis ali knjigo, naj jo izročijo arhivu našega muzeja ali pa občinskemu arhivu. Če pa se neradi ločijo od takih družinskih spominov, naj jih vsaj prijavijo ali pokažejo, da jih bo zgodovinar zabeležil in, če bo potrebno, vedel, kje bi jih lahko dobil.

Kamniška občina ima zdaj tako urejen arhiv, da bi jo zanj lahko zavdala marsikatera ustanova. Tod ali pa v muzeju bo vsak prispevek skrbno shranjen in strokovno čuvan, da ne bi propadel. Vemo, da marsikje hranijo dokumente in listine iz arhivov, ki so jih ob okupaciji raznesli na vse strani. Mnogo jih je že propadlo, nekaj pa jih še hranijo meščani. Postavimo, arhiv meščanske korporacije. Nekateri sploh ne vedo, da imajo doma kak važen spis ali listino, ki jo zgodovinar pogreša in išče. Marsikje bodo vse, kar zdaj očetje in dedi skrbno hranijo, njihovi dediči pometali v ogenj, ker nihče rad ne hrani stvari, ki jih ne pozna in mu samo kratijo prostor.

Tudi v naš podlistek „750 let mesta Kamnik“ sodijo zapisi in ljudska izročila, pri katerih lahko sodelujejo občani s svojimi pripombami, nasveti in poročili, in bomo iz njih kasneje izluščili marsikatero važno ugotovitev.

Naj pri tem navedemo še misli, ki jih je o važnosti zbiranja in objavljanja zgodovinskih drobcov izrazil utemeljitelj kamniške zgodovine Janez Parapat, ko je objavil svoje Doneske o preteklosti mesta Kamnika: „Ponujam prihodnjim zgodovinarjem te zgodovinske drobtine, ki sem jih z nemajhnim trudom nabral. Škoda, ko bi se pogubile. Res da so, kot bi kdo utegnil ugovarjati, suhoparne malenkosti. Res da so na sebi malo važne, toda v vrsti in zvezi med seboj in z drugimi dogodki pojasnjujejo marsikatero stvar, ki bi ostala brez njih temna in nejasna. Rad pritegnem, da je pusto in težavno, kamen lomiti, apno gasiti, smreke in hraste podirati, pesek kopati, vendar morajo biti vse te reči že pripravljene, ako hočeš, da ti zidarski mojster postavi pravilno in mogočno poslopje. Vseh teh podatkov mora biti čim več, da bo potem lahko kdo sezidal poslopje zgodovine slovenskega naroda.“

PRESELJEVANJE NARODOV SKOZI NAŠE KRAJE

Preobširno bi bilo, če bi hoteli opisati naše ozemlje v predzgodovinski dobi in v dobi pred naselitvijo Slovencev v današnji domovini. To bi močno preseglo okvir naše naloge. Vendar pa moramo omeniti nekaj splošnih zgodovinskih podatkov zaradi povezave dogodkov in boljšega razumevanja.

Pristonost človeka v našem kraju že pred 30.000 leti smo lahko ugotovili ob najdbi okostja predpotopnega mamuta v Nevljah, kjer so leta 1937 našli kamnito praskalo iz kremenca, ki ga je obdelal in uporabljal človek. O prebivalstvu, ki je živel tu kakih tisoč let pred našim štejem, nimamo zanesljivih podatkov. Vse kaže, da so bili to Iliri, ki so jih leta 380 pred našim štejem podjarmili bojeviti Kelti. Ti so prišli iz današnje Francije, ukvarjali so se s poljedelstvom in živinorejo. Kmalu so se pomešali s prejšnjim prebivalstvom in se utopili v njih. Proti koncu prvega stoletja pred našim štejem pa so bili že Rimljani gospodarji vseh dežel do Donave. Naše ozemlje je bilo precej

gosto naseljeno. Rimljani so prinesli višjo izobrazbo in staro ilirsko-keltsko prebivalstvo je od svojih gospodarjev prevzelo tudi latinski jezik. Sodijo, da je bila večina prebivalstva polatinjena med 3. in 5. stoletjem. Rimljani so zgradili dobre ceste, ki so služile predvsem vojaškemu namenu in vezale Rim s severno mejo ob Donavi. Po našem ozemlju je vodila glavna cesta, ob kateri so bili znani kraji Emona (današnja Ljubljana), Adrante (Trojane), Celeia (Celje) in Poetovio (Ptuj). Od glavne ceste so vodila na razne strani stranska pota, po katerih so z dežele dovažali hrano in trgovsko blago do večjih naselij. Promet in poštna služba sta bila dobro organizirana. Na večjih postajah so potniki lahko dobili hrano, prenočišče in hlev za konje. Take postaje so imenovali „mansiones“. Vmes pa so bile manjše postaje „mutationes“, kjer so samo prepregali konje. Ene takih postaj je morala biti v bližini Grobelj pri Mengšu ali na Psati, druga pa pri Krašnji.

Kršćanstvo se je v naših krajih razširilo že v drugem stoletju in nekateri zgodovinarji trdijo, da je ob koncu 4. stoletja zajelo že večino prebivalstva. Vendar pa je skoraj gotovo, da je po bolj odročnih krajih prvotno prebivalstvo ohranilo s svojim jezikom tudi staro vero.

Rimljani so sicer zgradili ob Donavi močne trdnjave proti vpadom divjih germanskih plemen, toda njihova vojaška moč je počasi slabela in jih proti

koncu 4. stoletja že silila k umiku. Po rimskih cestah so silili proti Italiji divji germanski rodovi, za njimi pa še Huni. Glavne trume so se valile skozi naše kraje po trojanski cesti. Leta 452 so Huni najbrž tako razdejali Emono, da po njej ni ostalo niti imena. V začetku 6. stoletja so zavladali v Italiji vzhodni Gotje. Skozi naše pokrajine so se valila tuja ljudstva proti Italiji, za njimi pa so ostala porušena mesta, požgane vasi, uničena polja. Prebivalstvo, kolikor ga je ostalo, se je umaknilo v teže pristopne gorske kraje. Rimska država je dokončno propadla. V naše izpraznjene kraje so se leta 54 naselili germanski Langobardi, ki so prišli izpod Karpatov.

V istem času pa so se iz ukrajinskih step preko Karpatov in spodnje Donave začele valiti goste trume Slovencev, med katerimi so bili tudi naši slovenski predniki. En del Slovanov si je podjarmil divji turško-tatarski narod Obrov (Avarov), ki je bil nekaj časa celo v zavezniških odnosih z Langobardi. Toda Langobardi so se kmalu naveličali sosedstva z Obri, in so leta 568 zapustili naše kraje ter odšli v gornjo Italijo. Izpraznjena pokrajina je zamakala naše prednike, ki so prodirali od vzhoda proti zahodu ob rekah in po starih rimskih cestah. V ljubljanski kotlini so se naselili okrog leta 580. Ob Dravi in Muri pa so prodirali še naprej in si z mečem v roki utirali pot do vzhodne Tirolske in Visokih Tur, na zahodu pa do Furlanske nižine.

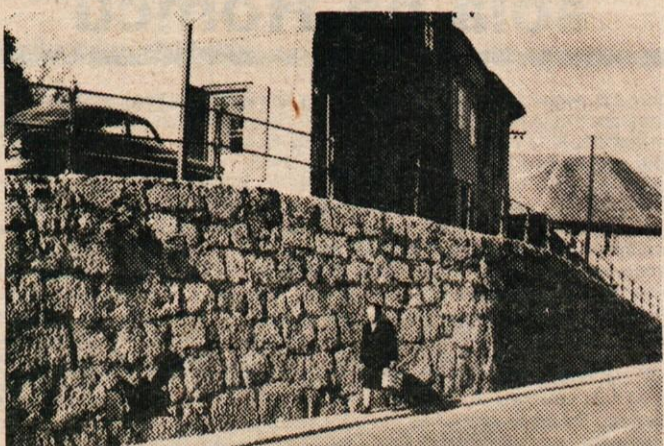
SLOVENC V NOVI DOMOVINI

En tok se je usmeril na Črničev in po stranski rimski cesti na Gozd in v dolino, drugi tok pa mimo Vranskega in Motnika po Tuhinjski dolini. Tretji tok je verjetno ob strugi Kamniške Bistrice zasedel pokrajino proti planinam. V novi domovini so slovenski doseljenci najprej zasedli področja, ki so bila že obdelana po prisojnih gričih in vzpetinah. Seveda pa njihova naselitve v sedanji domovini ni potekla brez bojev. Tla, na katerih zdaj prebivamo, so si utrli in osvojili z mečem v roki. Napačno bi bilo misliti, da je bila zemlja popolnoma prazna. Po hribovih, odročnih krajih je ostalo še mnogo poromanjenega ilirskega in keltskega ljudstva, skupaj s starimi rimskimi doseljenici. Tudi mesta, kot na primer Celeia s škofjskim sedežem, so se stala, pa več manjših naselij.

Verjetno je poteklo več desetletij, da so naši predniki premagali rimske prebivalce in potisnili nazaj nemška plemena, ki so z Bavarske težila v naše kraje. Slovenci so osvojili rimske utrdbe in zatrli krščanstvo, da potem vsaj 200 let ni bilo o njem sledu. Od prebivalstva, ki je še ostalo, so sprejeli mnogo imen za reke, gorovja in kraje: Sava, Krka, Drava, Alpe, Kras, Celje, da omenimo samo tiste v naši bližini.

Seveda pa so novim krajem, kjer so se nastanili, dali svoja imena. Bistrim rekam je od Karpatov pa do Alp ostalo ime Bistrica. Motni potok, ki se ob deževju vlija v Bolško, je dal ime Motniku na vhodu v Tuhinjsko dolino. V stari domovini so živeli v ravnini, prav tako na prehodu skozi Panonsko nižino. Ko so prodirali v naše kraje, bodisi ob bistri reki proti planinam ali pa po starih rimskih potih od Zlatega polja čez današnjo Lašno na Vranjo peč, ali pa čez Črničev navzdol, jim je dolino zaprla visoka skala Malega grada, na drugi strani pa so se morali ustaviti na kopastem vrhu Starega grada, ki je strmo padal v strugo gorske reke. Kakor so, s travo porasle predele, imenovali travnik ali prostore, kjer so pasli živino, pašnik, tako so kamniti skali rekli kamnik. To ime je lahko veljalo današnjemu Malemu ali pa Staremu gradu ali pa vsej okolici. Ne smemo namreč prezreti dejstva, da je bila vsa okolica današnjega Kamnika, zlasti pa proti jugu, široko področje proda, ki ga je hudourniška Bistrica nenehno poplavljala in nanasala nov izpran in bel gramoz. Ljudem iz travnatih in pašniških predelov, kjer so živeli stoletja, je bil kamen redek pojav. Zato ni čudno, da so predelu, ki je bil tako na široko prekrit s kamnitim prodom, za njim pa so se vzpenjale pečine današnjega Malega in Starega grada, še dlje zadaj pa visoke planine, rekli Kamnik. Kamor so pogledali, so videli kamnin. Na tem kamniku, ali še točneje rečeno, ob tem kamniku, so se ustavili, kraju pa je ostalo ime. Tako je nastal Kamnik.

SAMČEV PREDOR — ZAHODNI ZID

Puščica opozarja na tri nenavadne kamne. Ti trije pokončni kvadri v zidu Samčevega predora v smeri proti Zalam niso po naključju vzidani na tem mestu. Med samimi velikimi kamni v zidu vzbujajo razumljivo pozornost, vendar malokateri Kamničan ve, kaj pomenijo. Občinski tajnik Josko Stele, ki je umrl leta 1935, je povedal, da je bil zraven, ko so jih vzidali v oporni zid. Z njimi so označili vhod v podzemni rov, ki je vodil izpod Malega grada proti Zalam. Ni pa Josko Stele vedel povedati, ali ta rov izvir iz turških ali protestantskih časov ali pa iz dobe andeških grofov, ki so gospodovali v Kamniku še v 13. stoletju.

Z OBISKA URADNE DELEGACIJE
OBČINE KAMNIK NA NIZOZEMSKEM

Gendringen drugi dom

Šest let je že minilo, odkar sta prvič navezala stike kamniško pevsko društvo Lira in gendringenski moški zbor. Od tedaj naprej se stiki vse bolj razširjajo, utrjujejo, vsak dan, vsako leto se spozna več ljudi, izmenja obiske več družin in posameznikov. V dnevi od 27. septembra do 1. oktobra se je mudila v tem pobratenem mestu delegacija kamniške občine, ki so jo sestavljali: predsednik občinske skupščine Vinko Gobec z ženo, direktor Tovarne usnja Stane Simšič, načelnik oddelka za gospodarstvo in finance Janez Bogataj, predsednik sveta za finance Slava Repše ter odbornika Karla Osredkar in Tone Smolnikar.

„POČUTIM SE KOT DOMA ...“

Prek 1200 km dolga vožnja po sicer širokih in modernih cestah nas je kar malce utrudila, toda prijetna domačnost, ki smo jo začutili takoj ob prestopu nemško-nizozemske meje nas je sprostita. Še posebej pa nas je, vse tiste, ki smo prvič prišli v te kraje, presenetila gostoljubnost in prijaznost, ki nam jo je naklonila županova soproga. In takšna gostoljubnost nas je spremljala vse dni našega bivanja v tej deželi. Zato je predsednik Vinko Gobec takoj v začetku, ob prihodu, večkrat zatrdil: „To je naš in moj drugi Kamnik.“ Prav gotovo te besede dovolj povedo, toliko, da se lahko verjamemo, da ti stiki niso le zblizanje posameznikov, temveč da so vezi, ki imajo globlji in večji pomen. Povedo nam, da je prijateljstvo globoko, doživeto, čeprav staro šele nekaj let.

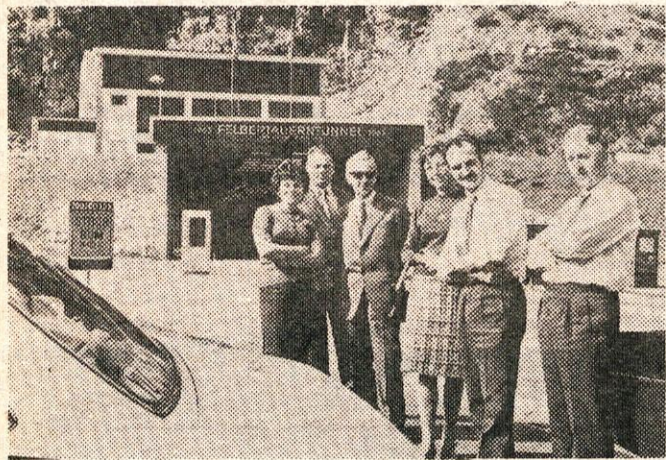
TOREK, 28. SEPTEMBRA

Prav tako kot prvi dan našega obiska v tem mestu smo tudi drugi dan izbrali tako, da smo malo dalj poležali zaradi naporene vožnje za ogled izložb in trgovin. Marsikaj zanimivega je videti, mnogo lepega, mnogo (tudi) dragega.

Toda takoj po kosilu v našem hotelu Günsing v Ulftu, kraju, ki je le dva kilometra oddaljen od Gendringena (sodi v občino Gendringen), smo morali biti en, dva, tri prazneje oblečeni, s kravatami in belimi srajcami ter slovesnimi oblekami na sebi. V Gendringenu je bila po našem programu bivanja, ki so nam ga skrbno pripravili gošpod župan in njegovi sodelavci, uradna otvoritev nove mestne hiše. Vse je potekalo po programu, od tedaj, ko nas je „šef“ protokola pričakal pred hotelom, do takrat, ko smo zapustili novo mestno hišo. Ze bežen pogled na novo stavbo učinkuje veličastno: ogromna hiša je to kljub temu, da so vse gradnje v tej deželi nadvse enostavne, bolj ali manj v montažnem stilu.

A notranjost človeka še posebej prevzame. Kako znajo s harmonijo barv poudariti svetlino in prijetnost prostorov!

Vodja protokola, gospod Harry, nas je spremljal do sejne dvorane, kjer je bilo že vse pripravljeno za slavnostno otvoritev in sejo. Ob občinskih odbornikih so bili na slovesnosti tudi kraljičin sekretar,

NAŠA DELEGACIJA NA POTI NA NIZOZEMSKO PRED 5 KM DOLGIM TAUERN TUNELOM

delegacija mesta Kern iz Švice in naša delegacija. Slovesnost je začel župan gospod Cramwinckel, ki je med drugimi pozdravil tudi švicarsko in našo delegacijo ter spregovoril o pomembnosti nove mestne hiše in o dosežkih njihovega kraja v zadnjih letih. Zatem je spregovoril tudi kraljičin sekretar, ki se je županu zahvalil za napredek, ki ga je čutili v zadnjem obdobju, in mu okoli vratu obesil novo verižico, priznanje za prizadevanje in delo, s čimer ga je odlikovala kraljica. (Na Nizozemskem je v navadi, da imajo župani, kadar nastopajo v tej vlogi, okoli vratu verižice s priznanjem! op. pisca.)

Nato smo si vsi skupaj ogledali novo mestno hišo. Na vseh straneh v prostorih so viseli zanimivi izdelki in risbe, modeli in ne vem kaj še vse, izdelki domačinov, ki so jih izdelali v svojem prostem času. Lahko rečem, da so bili nekateri med njimi prave umetnine, nekateri predmeti pa so bili sila enostavni, a ljubki, spet drugi v današnjem modernem slogu, ki bi jim težko določili smisel. A vse skupaj je učinkovalo prijetno, še posebej zato, ker smo vedeli, da so to dela preprostih ljudi, tistih, ki si za zapolnitev prostega časa najdejo najrazličnejše oblike „umetniškega“ ustvarjanja.

Medtem ko smo si ogledovali prostore in razstavo, pa so se na razgovorih srečali kernski, kamniški in gendringenski župan s kraljičinim sekretarjem. Mi pa smo se srečevali z novimi ljudmi, tujimi obrazi, ki so kmalu postali znani; rojevala so se prijateljstva. Srečali smo se tudi s švicarsko delegacijo. Pogovori so zajeli vse, najbolj pa nas je zanimal njihov kraj, njihovo življenje in delo. Seveda tudi oni niso ostali dolžni z vprašanji o našem kraju, ljudeh, običajih. Prvič smo se srečali, čeprav vse tri občine že nekaj časa gojijo medsebojno prijateljstvo. Prav tako so začele stike navezali njihovi in naši pevci.

Po večerji v športni hali so nam pripravili prijeten kulturni večer. V polnodvorani so nam prepevali ulftski slavčki, moški in mešani zbor, plesala pa je folklorna skupina. Lepo so zvenele njihove pesmi, iz mladih in starih ust je bilo slišati veselje do petja. V dvorani so odmevale tudi naše pesmi, pesmi, ki so se jih pevci naučili, preden so gostovali pri nas v Kamniku in v drugih krajih v Sloveniji. Oder se je kar tresel, ko so člani folklorne skupine, sami mladi, plesali naše makedonske plese. Dobro so se jih naučili, skoraj tako kot svoje, domače. Pa kaj, tudi če jih ne bi zaplesali tako lepo, bi jim morali oprostiti, njihova dobra volja in trud, da jih predstavijo tistim, ki jih poznamo, sta bila velika in močna. Uspeli so. Pleskanja ni in ni manjkalo ...

TONE SMOLNIKAR
DALJE PRIHODNJIČ

Industrijsko podjetje »ALPREM«

KAMNIK, Usnjarska 9

- Opremljamo trgovine vseh namembnosti kot: blagovnice, samopostrežne trgovine, železnice, klasične trgovine, delikatese, drogerije, skladišča itd.
- Izdelujemo vse vrste stojal ter žično opremo
- Izdelujemo in montiramo aluminijaste fasadne elemente, notranje predelne stene, okna, vrata, kioske ter stavbno ključavničarstvo

Enajsti otrok v Hribarjevi družini iz Prapreč

Prva sobota v oktobru je bila za Hribarjevo družino iz Prapreč v krajevni skupnosti Smartno v Tuhinju velik praznik, praznik, ki je v naših družinah tudi na podeželju že redek.

France Hribar iz Kamnika in Ivana Vrankar iz Sovinje peči sta botrovala enajstemu otroku Hribarjeve družine.

Slovesnost je bila na matičnem uradu v Kamniku, kjer sta botra pred občinskim odbornikom Borisom Bavčarjem izjavila, da bosta pomagala pri vzgoji male Angelce na njeni poti v življenje.

Predstavniki občinske skupščine in občinske konference SZDL so ob tej priložnosti izročili darila staršem te številne družine.

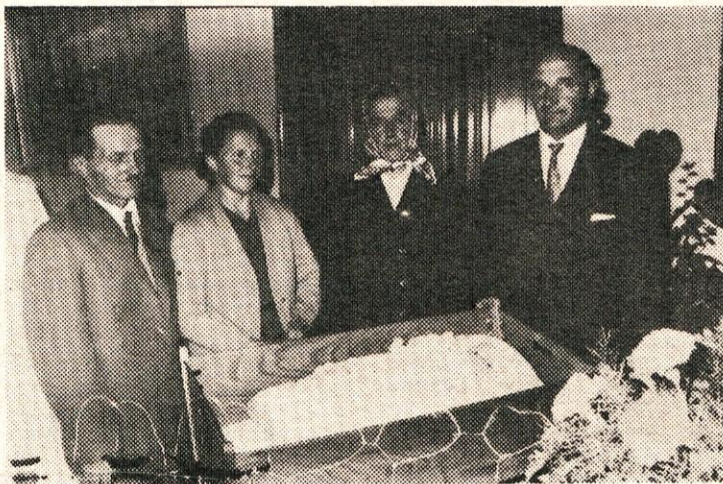
Tudi predstavnica kamniške podružnice Ljubljanske banke je Angelci izročila hranilno knjižico z začetno vlogo 250 din.

Po slovesnosti smo se pogovarjali s starši Jožetom in Marijo Hribar.

„Ja trinajst nas je zdaj pri hiši,“ je dejal oče Jože. „Mici,

Jože, Fani, Andrej, Polonca, Ivan, Tinček, Marjan, Franci in Tonček so dobili še sestrice Angelco.“

„Spet bom morala dati hlebec kruha več v peč,“ je pristavila mati, „sedaj jih spečem 9 za en teden, pa ga kar hitro pospravijo.“

ENAJSTI OTROK V ZIBELKI: S SLOVESNOSTI NA MATIČNEM URADU V KAMNIKU

Z LEVE: ZAKONCA HRIBAR Z MALO ANGELCO IN BRATOMA

hišo, ki stoji nekaj sto metrov stran od pogorišča.

„Če ti je vse pogorelo, ti dobra volja ni,“ so Hribarjevemu očetu dejali vaščani. Res je treba imeti voljo in premagane so tudi največje težave.

Od enajstih otrok so trije že pri kruhu. Mici je poročena v Lahovčah in dela v kranjski Planiki, Jože je v Tovarni usnja, Fani pa pri Titanu. Štirje obiskujejo osnovno šolo, drugi pa so še mlajši. Pridnih rok na kmetiji ne bo kmalu zmanjkalo.

„Kot šopi nageljnov so otroci viseli na oknih, ko smo se davi spuščali v dolino,“ je pristavil boter Lovro.

„Veste, živimo v takih hribih, da lahko uporabljamo le gumiradel z naramnicami,“ je šegavo dejala botra in pri tem mislila na koš.

„Obiščite nas kdaj, da boste videli, kje živimo,“ nam je ob slovesu dejal oče Jože. Seveda smo mu obljubili.

F. S.

Stane Marcijan — petdesetletnik

V soboto, 9. oktobra, se je srečal z Abrahamom znani kamniški gospodarstvenik in družbeni delavec Stane Marcijan, direktor tovarne Sivilanit.

Njegova zavzetost in delovna vnema sta veliko doprinesli ne samo k razvoju Sivilanita, pač pa tudi občine, saj jubilar je več let neumorno deluje kot predsednik upravnega odbora sklada za razvoj šolstva. Opravlja pa še več drugih odgovornih družbenih nalog.

Se na mnoga leta, tovariš Stane!

Kekec nad Kozjakom

V začetku preteklega meseca so se odprla vrata novega gostišča nad Spitaličem, ki so ga domači kaj kmalu krstili za „Kekec nad Kozjakom“. To ni gostišče v klasičnem pomeni, temveč je planinska koča, ki se, krita s planinskimi skodljami, lepo vklaplja v planinsko okolje. Otvoritev planinskega doma nad Kozjakom prav gotovo ne bi posvečali tolikšne pozornosti, če ne bi bil svetla izjema v prebujanju turizma v Tuhinjski dolini.

Občinska skupščina je večkrat razpravljala o razvoju turizma v kamniški občini, ki nikakor ne napreduje z zaželeno naglico. Prav tako je veliko govora o gospodarskem razvoju Tuhinjske doline, ki že dalj časa gospodarsko stagnira. Vedno je bil eden od odgovorov, da je rešitev tudi v kmečkem turizmu, ki naj bi bil dopolnilo specializiranemu kmečkemu gospodarstvu. Nova cesta, katere asfaltni trak bo že letos segel do Laz, bo to deviško dolino še bolj približala turistom. Le dobrih 30 kilometrov od Ljubljane je novo gostišče „Kekec nad Kozjakom“. Novo gostišče, ki je ob Balohovi kmetiji pri Petržvcu nad Spitaličem, je zato prav prijetna pridobitev za dolino. Čeprav je do gostišča cesta bolj slaba, le slab kilometer od Kozjaka se odcepi v desno, na to opozarjajo tudi smerniki, pa nikomur ne bo žal ob prelepem razgledu po Tuhinjski dolini. Tudi za tiste, ki nimajo svojega prevoza, pol ure hoda od vrha Kozjaka ne bo daleč.

Balohovo gostišče je odprto le ob sobotah in nedeljah, ko je tod kar dosti izletnikov. Postrežbo z domačimi jedmi, ki so večkrat na mizi v prenekeri domačiji v Tuhinjski dolini. In morda bo prav taka hrana privabila goste, ki so vedno bolj želni domačih dobrot.

Gostišče še ni povsem dograjeno, vendar bodo prav kmalu imeli v štirih sobah osem ležišč. Čez leto je okolica zelo zanimiva za gobarje, saj tukaj jurčki niso redkost; pozimi pa bodo tod okoli prijetna smučišča za ne preveč zahtevne smučarje. Balohovi nameravajo postaviti tudi smučarsko vlečnico, ki bo stekla že letošnjo zimo. S Kekeca se odpre peš pot na Šipek, kjer je bila ustanovljena Šlandrova brigada, po obronkih pa vodi pot na Liplje in naprej proti Kamniku. Vsakogar, ki bo le enkrat obiskal Kekeca, bo pot še zanesla v planinski mir nad Kozjakom.

T. J.

Posebna osnovna šola na Homcu

Letos je poslopje posebne osnovne šole na Homcu dobilo lepšo podobo in tudi na znotraj je šola vse drugačna. Kljub finančnim težavam sta se kolektiv in vodstvo šole le odločila zbrati potrebna finančna sredstva, da bi končno uredili ogrevanje prostorov. Doslej so ogrevali vse šolske prostore mali kamini, ki pa so z leti propadli. Tudi okna in vrata so bila nujno potrebna obnove; vsa notranjost šole pa temeljitega beljenja in pleskanja. Predračun za vsa predvidena dela je sprva znašal približno 160.000 din. Samo napeljava centralne kurjave na šoli je znašala po predračunu približno 130.000 din; beljenje in pleskanje pa je veljalo še 35.500 din. Za kritje investicijskih del je domžalska TIS dala 100.000 din posojila; šola sama je prihranila približno 30.000 din; priskočila pa nam je na pomoč še kamniška TIS. Montažo centralne kurjave sta hitro in kvalitetno opravila Remontno gradbeno podjetje iz Domžal in instalaterski mojster tov. Fran Kožar, prav tako iz Domžal. Vsa pleskarska in slikarska dela pa slikar in pleskar tov. Brank iz Mengša. Dela so bila končana do začetka šolskega leta, za kar gre zahvala vsem tem podjetjem. Danes se tudi učenci in učence POŠ na Homcu počutijo drugače, ker jih vsaj v šoli več ne zebe. Prav tako so zadovoljni tudi učitelji na šoli, saj so vsa leta vsako zimo pošteno prezebali. Da pa bo tudi naše šolsko igrišče v prihodnje bolj prijetno, je poskrbelo republiško društvo za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam. Šola je dobila finančna sredstva za nabavo najpotrebnejših igral in jih je tudi že nabavila. Iskreno se vsem zahvaljujemo za tovariško razumevanje in pomoč! Od šole se je poslovil dosedanj ravnatelj tov. Vodnik, ker odhaja v zaslužni pokoj. Mesto ravnatelja pa je prevzela tov. Ema Škerjančeva.

Tov. Vodnik se za tovariško sodelovanje in pomoč iskreno zahvaljuje vsem vodstvom posebnih osnovnih šol in centralnim osnovnim šolam v kamniški in domžalski občini. Želi tudi, da bi dosedanj tovariški odnosi med šolami ostali tudi vnaprej. Zahvaljuje pa se tudi vsem kadrovskim službam podjetij in tovarni ter zavodu za zaposlovanje delavcev v Kamniku!

N. V.

Lojze Janežič — šestdesetletnik

25. oktobra je praznoval šestdesetletnico Lojze Janežič, dolgoletni družbeni delavec v Komendi. Skoraj 28 let že vodi v tej krajevni skupnosti delo družbenopolitičnih organizacij. Najdalj pa dela kot izredno poštvovalen predsednik Krajevne organizacije SZDL. Brez njega ne mine nobena akcija na Komenškem.

Želimo mu še mnogo zdravih in uspešnih let!

Sinova ob spomeniku junaškega očeta

Pred letom je Kamnik z veliko slovesnostjo odkril spomenik generalu in pesniku Rudolfu Maistru. Po njem se je tudi kamniška gimnazija ob svoji 25-letnici preimenovala v gimnazijo Rudolfa Maistra. Ob odkritju spomenika junakemu očetu sta bila tudi sinova Hrvoj in Borut, ki ju vidimo na naši sliki. Pred Borutom stoji zgodovinar bojev za severno mejo Lojze Ude (v plašču)

Podjetje »KAMNIK« v Kamniku

nudi naročnikom in kupcem:

- amonitarna praškasta razstreliva, vžigalno vr-
- vico, rudarski in lovski smodnik, razna druga
- vžigalna sredstva, izdelke za ognjemet, piro-
- tehnično galanterijo in lovske patrone

Iz naših gasilskih društev

LETOS SO TUDI NEVELJSKI GASILCI DOBILI NOVO MOTORKO. OBNOVILI PA SO TUDI GASILSKI DOM. NA SLOVESNOSTI JE TRAK PREREZAL PETER PLEVEL, PREDSEDNIK ZBORA DELOVNIH SKUPNOSTI OBČINSKE SKUPŠČINE

OB TEDNU POŽARNE VARNOSTI SO GASILCI IZ VOLČJEGA POTOKA PRIPRAVILI USPELO VAJO, V KATERI SO SODELOVALE ŠTIRI GASILSKE DESETINE. NAPRAVILI SO ZANIMIV POSKUS VERIŽNE POVEZAVE MOTORK. PRED KRATKIM SO ZAČELI TUDI ZBIRALNO AKCIJO ZA GASILSKI AVTO

OBVESTILA

Sprejem dimnikarskega vajenca in pomočnika. Hrana in stanovanje preskrbljena. Arh Stanislav, dimnikarski mojster, Kamnik.

OBRTNO PODJETJE USLUGA, KAMNIK

sporoča cenjenim strankam, da se je čevlarska delavnica preselila v druge delovne prostore v Šlandrovo 1 (poleg pralnice).

Knjižničarko z nižjo ali srednjo izobrazbo iščemo. Nastop 1. januar 1972. Prijave Ljudski knjižnici Kamnik, Kolodvorska 2.

Dne 15. 10. 1971 je bil izgubljen sveder TBW 19/50 od Japljive 1 do Tunjske 8. Pošten najditelj, ki naj se zgleda na Japljivi 1, tel. 83-460, bo prejel nagrado.

Trgovsko podjetje

»KOČNA« KAMNIK

priporoča obisk v svojih zelo dobro založenih trgovinah

Če želite biti oblečeni športno in elegantno, nosite konfekcijo in pokrivala tovarne klobukov, slamnikov in konfekcije

»UNIVERSALE« Domžale

TEKSTILNA TOVARNA »SVILANIT« KAMNIK

vam nudi:

- brisače za dom, plažo in potovanje iz UNI, VELUR in TWIN FROTIRJA
- konfekcijske izdelke iz frotirja
- moške kravate iz sintetike, izdelane po evropski modi

Se priporočamo!

KOMUNALNO PODJETJE KAMNIK

priporoča svoje usluge

Proizvodne posebnosti

TOVARNE USNJA KAMNIK

so:

- velur za obutev in oblačila
- galanterijsko usnje

»MENINA«

Tovarna pogrebne opreme
KAMNIK-ŠMARCA

se priporoča za naročila raznih mizarskih izdelkov

VODOVOD DOMŽALE

PAPIRNICI KOLIČEVO pošta Domžale

Izdelujemo raznovrstne papirje, navadne in specialne lepenke, več vrst sestavljenih kartonov, zlasti s premazom oplemenitene kartone za grafično embalažo

Cenjenim kupcem priporočamo nakup naših izdelkov

KDOR ŽELI POSTATI SODELAVEC
KOLEKTIVA

Tovarne usnja Kamnik

in se želi priučiti izdelovanja izdelkov iz plastičnih mas, naj se oglasi v Tovarni usnja Kamnik v organizacijsko kadrovskem oddelku, kjer bo dobil vse informacije o podjetju, delu in nagrajevanju.

PODJETJE POTREBUJE

30 DELAVCEV
PREDVSEM MOŠKIH

SPREJMEMO TUDI

DVA VAJENCA
za strojna ključavničarja in
enega finomehanika

TOVARNA SANITETNEGA MATERIALA DOMŽALE

Telegram: TOSAMA — Telefon h. c. 72-511

IZDELUJEMO ZA PRVO POMOČ:

- sanitetni material
- sanitetne torbice in omarice
- avtomobilske priročne lekarne
- potovalne lekarne
- priročne lekarne za CZ

GRABEN DOBIVA NOVO PODOBO

Ob Tunjski cesti na Grabnu gradijo šest stanovanjskih blokov. V prvega se bodo stanovalci vselili še pred zimo, v drugega pa prihodnje leto. Bloke gradi domače podjetje „Graditelj“ za trg. Kamničani so spoznali notranjo ureditev prostorov v novem stanovanjskem bloku ob nedavni razstavi pohištva. Zdaj so uredili tudi dostop do bloka in bližnjo okolico.

Kamniška kronika

ROJSTVA

Zdovc Damijan iz Kamnika

POROKE:

Drnovšek Franc iz Dola pri Hrastniku, delavec, star 20 let, in Sedeljšak Marija iz Špitaliča, delavka, stara 21 let; Ivančič Jože iz Slivnice, študent, star 21 let, in Golob Majda iz Mekinj, vzgojiteljica, stara 22 let; Kodra Franc iz Cirkuš, delavec, star 24 let, in Hribar Angela z Malega Hriba, delavka, stara 23 let; Mežnar Franc iz Jesenje, delavec, star 22 let, in Roglič Marinka iz Kamnika, gospodinja, stara 16 let; Romšak Matevž iz Kamnika, delavec, star 29 let, in Zorman Ivanka iz Šmarce, delavka, stara 19 let; Strgar Anton iz Gore, elektrotehnik, star 22 let, in Zupin Marija s Križa, delavka, stara 19 let; Zidar Ivan iz Niša, osebni upokojenec, star 67 let, in Sekulić Desanka iz Niša, gospodinja, stara 40 let.

SMRTI:

Adler Ciril iz Kamnika, invalidski upokojenec, star 56 let; Lah Marija iz Tunjic, posestnica, stara 68 let; Novak Valentin iz Mekinj, osebni upokojenec, star 66 let; Slatnar Ivana iz Kamnika, gospodinja, stara 85 let; Sušnik Jera iz Črne, gospodinja, stara 81 let; Züst Tereziya iz Kamnika, gospodinja, stara 72 let.

